

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Proceduralna pitanja (Javna sednica)

Strana 1

1 Utorak, 22. februar 2022.

2 [Zasedanje]

3 [Javna sednica]

4 [Optuženi učestvuju u postupku putem video-
5 konferencijske veze]

6 --- Po početku zasedanja u 14:30h

7 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Dobar dan, pozdravljam sve u
8 sudnici i izvan sudnice.

9 Molim Sudskog službenika da najavi predmet.

10 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, Časni Sude. Ovo je
11 predmet KSC-BC-2020-06, Specijalizovani Tužilac protiv Hashima
12 Thacija, Kadrija Veselija, Rexhepa Selimija i Jakupa
13 Krasniqija.

14 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Zahvaljujem.

15 Molim strane i učesnike da se predstave.

16 Najpre Specijalizovano Tužilaštvo, izvolite.

17 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Dobar dan, Časni Sude.

18 U timu Specijalizovanog Tužilaštva, danas je tu g. Alan
19 Tieger, Viši Tužilac, Nathan Quick, pomoćnik vođe tima, Nada
20 Kiswanson, i ja sam Ward Ferdinandusse, Šef instraga u
21 Tužilaštvu.

22 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

23 G. Kehoe.

24 G. KEHOE: [Prevod] Dobar dan, Časni Sude. Gregory Kehoe,
25 Peter McCloskey, Sophie Menegon, Bonnie Johnston i u pozadini

1 su sa nama Chaira Loiero i [prevodilac nije čuo], zastupamo g.
2 Thacija.

3 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

4 Sledeća Odbrana, g. Emmerson.

5 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

6 Za g. Veselija danas su tužnici [sic] gđa. Anne O'Reilly,
7 kobranilac, g. Samir Sali, Anouk Julien, koordinator za
8 predmet i prvi put je sa nama Thomas Moreno Ocampo, naš
9 stažista i preko video veze tu smo ja i kobranilac g. Andrew
10 Strong, koji će moći detaljnije da govori o nekim pitanjima
11 kasnije.

12 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, G. Emmerson.

13 G. Roberts.

14 G. ROBERTS: Dobar dan, Časni Sude. Geoffrey Roberts za g.
15 Selimija, zajedno sa g. Tullyom Erikom i gđom Natalia
16 Ryzhenkom, koordinatorom za predmet.

17 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Roberts.

18 I Gđa. Alagenda.

19 Oprostite, g. Baiesu.

20 G. BAIESU: [Prevod] Dobar dan. Ja sam Viktor Baiesu za g.
21 Jakupa Krasniqiija preko video veze je glavni branilac gđa.
22 Venkateswari Alagenda, zatim kobranilac g. Aidan Ellis i g.
23 Mentor Beqiril. Sa nama je Laura Bahija i [prevodilac nije
24 čuo].

25 G. KEHOE: [Prevod] Zaboravio sam da pomenem tri -- troje

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Proceduralna pitanja (Javna sednica)

Strana 3

1 kolega. G. Luka Mišetić, Dastid Palaska i Jonathan Greenblatt.
2 Oni su prisutni preko video veze. Izvinjavam se.

3 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

4 Zastupnik žrtava.

5 G. Laws.

6 G. LAWS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Dobar
7 dan, Časni Sude. Simon Laws, zastupam žrtve u ovom postupku.

8 SUDIJA GUILLOU: [Prevod]

9 I na kraju Sekretarijat. G. Nilsson.

10 G. NILSSON: [Prevod] Dobar dan, Časni Sude. Pozdravljam
11 kolege Jonas Nielson za Sekretarijat.

12 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

13 I za zapisnik da kažem da g. Thaci, g. Selimi, g.
14 Krasniqi su se -- i gospodin -- su se odrekli prava da
15 prisustvuju uživo, već prate putem video-konferencijske veze,
16 a g. Veseli se odrekao prava da prati današnji pretres.

17 Ja sam Nicholas Guillou.

18 16. februara ove godine, na zahtev Odbrane g. Thacija,
19 zakazao sam pretres kako bih čuo izjašnjenja u vezi sa
20 pitanjima koje je pokrenulo Tužilaštvo kada je reč o
21 predloženom protokolu u vezi sa poverljivim informacijama i
22 kontaktima sa svedocima suprotne strane tokom istrage.

23 Svrha današnjeg pretresa je da strane iznesu svoj stav u
24 pogledu prvobitnog i dopunjenog predloga Tužilaštva.

25 Pozivam strane da ne ponavljaju svoje argumente koje su

1 iznele pismenim putem, već da se usredsrede na konkretna
2 pitanja koja sam naveo u nalogu po rasporedu u meri u kojoj se
3 ta pitanja odnose na datu stranu u postupku ili učesnika.
4 Molim da se strane usredsrede na sledeća pitanja. Koja bi bila
5 pravna osnova za predlog Specijalizovanog Tužilaštva da li bi
6 takav protokolo narušio prava optuženih, imajući u vidu da su
7 slični protokoli usvojeni u drugim međunarodnim sudovima.
8 Ukoliko se taj predlog uzme u razmatranje, da li treba da se
9 primenjuje na sve svedoke, ili samo na neki konkretnu
10 kategoriju svedoka. I, da li bi model usvojen na Međunarodnom
11 krivičnom sudu kada je reč o pitanjima kojima se danas bavimo
12 ili u vezi jednakog [sic] drugog modela koji je usvojen na
13 drugom Međunarodnom sudu ili sudu sa međunarodnim karakterom,
14 mogao da bude primenjen ovde u Specijalizovanim većima.

15 Na posletku, pozivam strane da kažu da li bi bilo korisno
16 da imaju *inter partes* razgovor, kako bi se postigao sporazum u
17 vezi sa nekim aspektima protokola i u pogledu kojih pitanja.

18 Kao što je navedeno u nalogu o rasporedu, svaka strana i
19 učesnik će imati 15 minuta da se izjasni pored vremena koje će
20 biti potrebno da odgovori na pitanje koje sam postavio.

21 Pre nego što dam reč stranama i učesnicima, konstatujem
22 da Odbrana g. Thacija je tražila da odgovor Zastupnika žrtava
23 na izjašnjenje Sekretarijata bude izbrisan iz spisa. Zbog toga
24 ću da dati kratku mogućnost Zastupniku žrtava da se izjasni
25 u vezi sa tim zahtevom, nezavisno od pitanja koja su na

1 današnjem dnevnom redu i daću takođe mogućnost Odbrani g.
2 Thacija da iznese -- da odgovori na eventualno neke nove
3 argumente koje iznese Zastupnik žrtava, ne ponavljajući ono
4 što je već naveo u svom zahtevu.

5 G. Laws, da li želite da iznesete neke artumente, dakle,
6 govorimo o zahtevu Thacijeve Odbrane, a ne o onome što je
7 predmet današnjeg zasedanja.

8 G. LAWS: [Prevod] Hvala.

9 Najpre ću reći da uopšte ne prihvatom ono što je navedeno
10 u podnesku Odbrane Thacija. Ja ću odgovoriti na toduže danas
11 ili mogu samo da iznesem osnovne teze, a ako želite, možemo
12 podneti i pismenu repliku.

13 Ja sam svestan da ovo nije produktivan način korišćenja
14 vremena suda, jer za par sati očekujemo da će ovo biti
15 bespredmetno, zato što ćemo razmatrati sve ono našta je
16 Odbrana Thacija uložila prigovor u podnesku. A, ako budem
17 usmeno izlagao sada, ja ću usvojiti ono što sam naveo u svom
18 podnesku.

19 Ali, postupićemo kako vi želite.

20 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Postupimo tako. Dajte nam samo
21 osnovne argumente.

22 G. LAWS: [Prevod] Odbrana g. Thacija, kaže da je to
23 replika na dokument koji smo podneli i da je stoga prekoračen
24 dozvoljeni broj reči da je to podneto suviše kasno. Mi želimo
25 da kažemo da nije na Thacijevoj Odbrani da etiketiraju

1 određeni podnesak kako žele. Vaša odluka od 21. januara je da
2 odgovori moraju biti podneti, a ne replike, i dali ste rok od
3 10 dana za to. Dakle, to je rok za odgovore, a ne replike. A,
4 Thacijeva Odbrana je govorila o drugim podnescima kao da su
5 odgovori.

6 Dakle, ovo je bio odgovor i pod blagovremeno i u
7 dozvoljenom broju reči.

8 Drugi argument je da smo mi izašli iz opsega pitanja koje
9 nam je postavljeno da se pismeno izjasnimo. Oni se ne bave
10 svrhom podneska koji je naveden u prvom stavu, a to je da ste
11 vi rekli da ćete doneti odluku o tome da li treba da imamo
12 usmenu raspravu.

13 Ja sam pretpostavio da će to biti slučaj, da ćemo imati
14 raspravu, ali na Statusnoj konferenciji 4. februara, vi ste
15 rekli da tek treba da donesete tu odluku. Strane obično imaju
16 dopuštenje da se izjasne kada je reč o odlukama koje tek treba
17 da budu donete, naročito kada su ovako bitne. Ali, niko nije
18 skretao pažnju u podnescima na protokol koji se primenjuje na
19 Međunarodnom krivičnom sudu i neću sada ponavljati ono što sam
20 naveo već u svom podnesku, stav je da predloženi protokol
21 Tužilaštva, je predstavljen kao jedan nov i ekstremno težak
22 režim za primenu, a nije uopšte to slučaj. On vrlo brzo
23 odražava protokol sa Međunarodnog krivičnog suda.

24 I onda smo došli do 4. februara, niko nam nije skrenuo
25 pažnju suda na to, i mi iznosimo da je šteta da je tako bilo,

1 zato što je to moguće protokol koji je vama bio u potpunosti
2 poznat i da ste bili spremni, da smo mi mogli da se zapravo
3 osvrnemo konkretnije na njega.

4 I mi smo smatrali da u tim okolnostima, da treba ne samo
5 da vam pružimo dodatne informacije kako biste bili u boljoj
6 mogućnosti da donesete odluku o tome da li bi pretres trebao
7 da se održi ili da se strane dodatno pismeno izjašnjavaju. Mi
8 smo smatrali da je zapravo naša dužnost da to učinimo. Jer, da
9 ste doneli odluku ne razmatrajući protokol sa MKS-a. To bi
10 bilo nezadovoljavajuće i vrlo smo zadovoljni što je ova tema
11 danas na dnevnom redu i to kao glavna tema, kao što i treba da
12 bude.

13 To je ono što je naša replika. Ja sam svestan da je ovo
14 ovako akademski odgovor, ali sam na raspolaganju da detaljnije
15 odgovorim na vaša pitanja.

16 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Laws.

17 G. Kehoe, da li želite da konkretno odgovorite na nešto
18 što je rekao Zastupnik žrtava?

19 G. KEHOE: [Prevod] Da. Zastupnik je pogrešno razumeo naš
20 podnesak.

21 Vi ste pozvali Zastupnika kao i Tužilaštvo da
22 prokomentariše podnesak Sekretarijata. I vi ste to uradili na
23 poslednjoj Statusnoj konferenciji 4. februara. Zastupnik
24 žrtava je izabrao da to ne radi.

25 On je kritikovao naš podnesak od 15. decembra umesto

1 toga. I bilo koji podnesak koji odgovara na to, nije podnet
2 blagovremeno dakle, on je podnet mesecima kasnije. Dakle, oni
3 nisu odgovorili na ono što je Sekretar predočio veću. Naša
4 kritika je da su izašli iz okvira onoga što je Veće tražilo od
5 Zastupnika žrtava, a to je da odgovore na izjašnjenje
6 Sekretarijata, zatim nisu to uradili blagovremeno i pod 3, oni
7 su to iskoristili kako bi kritikovali naš podnesak iz decembra
8 prošle godine i zbog toga tražimo da se njihov podnesak
9 izbriše iz spisa.

10 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Kehoe.

11 Vratimo se sada na naš dnevni red. Najpre ću dati reč
12 Tužilaštvu, a nakon toga će govoriti Zastupnik žrtava, a potom
13 timovi Odbrane, i na kraju Sekretarijat.

14 Podsećam strane da nas obaveste ukoliko ću u svom
15 izjašnjenju obelodaniti poverljive informacije, kako bi
16 odgovarajuće mere mogle da budu preduzete kao i obično.

17 G. Tužioče, imate reč, 15. minuta.

18 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Hvala, Časni Sude.

19 Tužilaštvo je iznelo predlog za okvir kada je reč o
20 bavljenju poverljivim informacijama i kontaktima sa svedocima
21 suprotne strane. Kao što je Zastupnik žrtava rekao, ništa u
22 tom predloženom okviru nije novo i neuobičajeno.

23 Taj okvir je napisan na temelju sličnih okvira koji su
24 primenjivani u jednom drugom predmetu na ovom Sudu i u više
25 predmeta u Međunarodnom krivičnom sudu i drugim međunarodnim

1 sudovima. Svaka odredba tog okvira je već primenljiva na bilo
2 ovom sudu, ili na MKS-u ili na nekom drugom međunarodnom sudu,
3 a često na više sudova.

4 I važno je imati na umu taj kontekst kada govorimo o ovoj
5 temi danas. Mi ne iznosimo neke nove ideje. Mnoge sudije sa
6 sudova su razmatrale kako da postignemo ravnotežu između
7 suprotstavljenih interesa i smatrali su da su ova pravila
8 nužna i razumna. Istovremeno, izazovi sa kojima smo suočeni na
9 ovom sudu kada je reč o tome da se osigura bezbednost i
10 dobrobit svedoka kao integritet iskaza, ta okolnost je
11 izuzetna.

12 Ovaj Sud postoji kako bi se ostvarila pravda za žrtve u
13 konkektu višegodišnje klime zastraživanja koja traje više od
14 20 godina i svi radimo na tome da se postigne taj cilj. Dakle,
15 kako bismo zadovoljili pravdu, mi moramo da izvučemo pouku izu
16 prošlosti, a prošlost nam je pokazala da suđenja protiv
17 optuženih za krivična dela koja su počinili dok su bili
18 pripadnici OVK, čak i oni koji nisu bili na višem nivou
19 vlasti, su okarakterisana izuzetnim nivoom stresa i straha
20 među svedocima. I mnogi svedoci su odbili da Svedoče ili su
21 izmenili svoj iskaz prilikom svedočenja.

22 Kao što smo već ranije govorili, ovo nije bilo sporadično
23 ili nasumično. To je konsistentno i moglo se predvideti i
24 potrebno je osigurati integritet iskaza u ovom predmetu. Mi
25 ćemo ponovo videti da ima svedoka koji se suviše plaše da

1 svedoče i videćemo da menjaju svoj iskaz bilo zato što se
2 plaše ili zato što su lojalni optuženima. Postoji i biće
3 veliki pritisak na brojne svedoke u ovom predmetu.

4 Predloženi okvir je potreban kako bi što veći broj
5 svedoka mogao da svedoči bez straha i kako bi sud mogao da
6 odluči gde je istina -- šta je istina, ukoliko svedok odstupi
7 od prethodnog iskaza i da može da uvidi kako je došlo do te
8 promene. Ako imamo zapisnik o kontaktima sa svedocima pre
9 početka suđenja, mi ćemo moći da na bolji način povećamo
10 verovatnoću da ćemo uspeti da na efikasan način uspostavimo
11 istinu.

12 Da odgovorim na vaše prvo pitanje, predloženi okvir može
13 da se naloži na osnovu odredbi Zakona i Pravilnika, Član 23,
14 Pravilo 80 o zaštiti zrtava i svedoka: Član 39(1), (3) u vezi
15 sa ekspeditivnim vođenjem postupka i Pravila 82 i 83 o zaštiti
16 poverljivih informacija. Pravilo 80 nije vremenski ograničen u
17 ovom predmetu, samo zato što je prethodni rok bio postavljen u
18 kontekstu obelodanjivanja.

19 Vaše drugo pitanje da li ovaj okvir može da se primeni na
20 sve svedoke ili samo na neke kategorije svedoka, ovaj okvir se
21 ne odnosi samo na svedoke Tužilaštva, već se primenjuje na sve
22 strane u postupku. Treba da se primeni na sve svedoke, budući
23 da zadovoljava više svrha koje sam pomenuo, a naročito potrebu
24 da se očuva integritet iskaza i da ne dođe do vršenja pritiska
25 na svedoke. Dakle, ovo treba da se primenjuje na sve

1 kategorije svedoka.

2 I potrebno je istaći da nije -- ne postoji nužno veza
3 između zaštitnih mera i pritiska na svedoke. Neki svedoci bez
4 zaštitnih mera će verovatno biti i te kako izloženi pritisku.

5 Vaše treće pitanje, Časni Sude, odnosi se na našu
6 reakciju na argumente u vezi sa fer suđenjem koje je izdala
7 Odbrana odn. timovi Odbrane. Reakcija Tužilaštva može biti
8 podjednako kratka kao i argumenti koji su izneti. Odbrana je
9 iznela samo uopštene tvrdnje. Oni se nisu pozvali ni na jedan
10 relevantni predmet ili drugi pravni izvor kako bi time
11 potkrepili svoje tvrdnje. Argumenti koje je Odbrana iznela,
12 ponavljani su više puta, a i odbijani su pred Međunarodnim
13 krivičnim sudom, gde je protokol sličan onom koji se ovde
14 predlaže, usvojen.

15 Interni proizvodi rada koji se odnose na zaštitu ili
16 privilegija branioca i klijenta, u vezi sa pravom da se
17 izbegne samo okrivljavanje, ne mogu se primeniti kada Odbrana
18 svojevolejno obelodanjuje informacije trećoj strani kao što je
19 svedok ili potencijalni svedok. Razgovor sa svedokom u
20 prisustvu druge strane ne znači da otkrivete šta [sic] vaša
21 strategija. To znači da donosite nekakve pametne odluke i da
22 postavljate pitanja u vezi s tim kako to radite. To rade
23 branioci svakog mogućeg radnog dana na celom svetu.

24 Pravo da se ispituju svedoci, ne uključuje i pravo da se
25 obavlja razgovor sa svedocima suprotne strane bez ikakvih

1 pravila. Optuženi imaju pravo da ispituju svedoke koji su
2 važni jednom u sudnici, a ne dva puta, uključujući i ex parte.
3 Priprema za ispitivanje može biti u više formi. Svedoci koji
4 su dali složene iskaze ili su više puta ispitani, kao što je
5 slučaj bio više puta sa svedocima u ovom predmetu.

6 U predmetu Halilović pred MKSJ-om, Pretresno veće nije
7 dopustilo Odbrani da izda sudski nalog za svedoke Tužilaštva,
8 zato što je Odbrana, kako je tada rečeno imala priliku da ih
9 ispita na samom suđenju.

10 Na drugom Međunarodnom sudu, odlučeno je da pretpretresni
11 razgovori treba da se obave u prisustvu strane koja zove
12 svedoke, kako bi se otklonili navodi da neko utiče na svedoke
13 i da bi se zaštitio integritet predmeta.

14 U predmetu Lubanga, takođe je doneta slična odluka.

15 Sve te odluke koji su doneli svi ovi sudovi, ne bi bile
16 donete da je Odbrana imala neograničeno pravo na ex parte
17 pretpretresne razgovore sa svedocima Tužilaštva koji se što se
18 traži u ovom slučaju. Ja ću vam rado izneti još pojedinosti
19 kao što su relevantni datumi i paragrafi tih odluka, ukoliko
20 je to od pomoći.

21 Isto važi i za mnoge nacionalne pravne sistema u kojima
22 uopšte ne mogu da se obavljaju dalji razgovori sa svedocima,
23 osim ukoliko to sud ne naloži. U tim nacionalnim sistemima, ne
24 radi se uvek o tome da se krši pravo na fer suđenje.

25 Sudije pred tim sudovima koje su prethodno usvajale i

1 pisale pravilnike, znale su kako postupaju. Logističke
2 implikacije u ovom predmetu su drugačije u odnosu na broj
3 svedoka, ali prava koje treba imati u vidu su u suštini ista.

4 Vaše četvrto pitanje odnosi se na zajedničke razgovore, a
5 Tužilaštvo tvrdi da Odbranu i njene timove treba podstaći da
6 obavljaju razgovore sa svedocima zajednički. U slučaju svedoka
7 koji su i žrtve, oni bi trebalo da imaju i obavezu da tako
8 postupaju. Za sve svedoke je naporno i neefikasno da se sa
9 njima obavlja razgovor više puta nego što je neophodno, a za
10 žrtve to predstavlja još veći stres i može ponovo izazvati
11 traumatična osećanja.

12 Vaše peto i šesto pitanje nisu se odnosili na Tužilaštvo
13 odn. nisu njemu bili upućeni.

14 Vaše sedmo pitanje odnosi se na model usvojen pred
15 Međunarodnim krivičnim sudom ili model pred nekim drugim
16 sudom.

17 Predloženi protokol je sličan. Nekada čak i identičan
18 protokolima koji su usvojeni pred Međunarodnim krivičnim sudom
19 s obzirom na posebne okolnosti koje važe u ovom Sudu i u ovom
20 slučaju, posebno kada se ima u vidu česta pojava toga da
21 svedoci povlače svoje iskaze u predmetima koji se odnose na
22 bivše pripadnike OVK, takođe na atmosferu zastrašivanja, i
23 jedinstvene pritiske kojima su svedoci izloženi ili bi se
24 mogli tako osećati ukoliko ih Odbrana konktatira. Bilo je
25 neophodno uneti određene izmene da bi se očuvao integritet

1 dokaza i zaštitili svedoci i žrtve. Pozicija Tužilaštva je
2 stoga da imajući u vidu te modele koji pružaju smernice,
3 predloženi protokol je nužan i prilagođen uslovima u kojima mi
4 radimo.

5 Sud je već odobrio uobičajene redakcije kada je reč o
6 informacijama koje se odnose na podatke o svedocima, mogućnost
7 njihovog kontaktiranja, jer je reč o svedocima koji su
8 izuzetno osetljivi. Takva lica ne mogu se zaista ni složiti ni
9 odbiti kada neko pita da li oni žele da sa njima bude obavljen
10 razgovor ili da li da drugi budu prisutni kada se sa njima
11 takav razgovor obavlja. A, pogotovu ne kada im se obraćaju
12 njihovi bivši pretpostavljeni kao što je bivši ministar pravde
13 koji se, kako se čini, priključio timu Odbrane g. Veselija.

14 Bez odgovarajućih pravila koja sve to propisuju, dovodi
15 se u pitanje i ideja sistema redakcija koje su uvedene da bi
16 se svedoci zaštitili.

17 Vaše osmo i poslednje pitanje, odnosi se takođe na to da
18 li ovaj proces prvenstveno obavljati u *inter partes* formatu.
19 Tužilaštvo smatra da je okvir sada usvojen i da strane treba
20 da se konsultuju po potrebi u skladu sa tim okvirom.

21 Znamo da timovi Odbrane već kontaktiraju neke svedoke
22 Tužilaštva i stoga, uz dužno poštovanje, tražimo da naložite
23 da se ovaj okvir i zvanično usvoji i da se precizira da se on
24 odnosi i na te kontakte koji su već pokrenuti da se naloži
25 timovima Odbrane da izveštavaju koje su svedoke Tužilaštva

1 kontaktirali i s njima obavili razgovor pre usvajanja ovog
2 okvira, i da obelodane sve informacije koje se na to odnose.

3 Alternativno, ukoliko odlučite da treba održati *inter*
4 *partes* diskusije, onda smatramo da treba da naložite da ti
5 kontakti ne mogu da se nastavi dok se ne dođe do nekog
6 rešenja.

7 I najzad, nekoliko timova Odbrane uključujući i Odbranu
8 g. Thacija, pominjali su kodeks ponašanja kako bi tvrdili da
9 je postojeći protokol neophodan. Taj argument ne stoji. Mi se
10 ne možemo praviti da ne vidimo kakva je realnost u ovoj
11 sudnici. Svaki put kada se sastanemo, kodeks o SVK-a zahteva
12 od branilaca da se uzdržavaju od lažnih izjava ili onih koji
13 podrazumevaju klevetu da se ponašaju dostojanstveno sa
14 integritetom i poštovanjem prema svakome. A zapisnik jasno
15 pokazuje da su timovi Odbrane g. Thacija i g. Veselija nisu
16 uvek pridržavali tih standarda i da to rade u kontinuitetu.
17 Čak i kada iznose neka izjašnjenja na ovu temu, pripadnici
18 Thacijevog tima i dalje ulažu napore da nešto pogrešno
19 predstave. U paragrafu 14 jučerašnjeg podneska tima g.
20 Thacija, oni tvrde da im nisu poznate žalbe svedoka Tužilaštva
21 u vezi sa njihovim iskustvom sa Odbranom tokom razgovora
22 obavljenih s njim u toku poslednjih 15 meseci.

23 To nas vraća do decembra 2020. Pomislimo na sve Statusne
24 konferencije koje su održane u međuvremenu.

25 16. februara 2021., Thacijev Branilac je rekao:

1 "Nisam započeo istragu", ponavljam to: "Nisam započeo
2 istragu, ne mogu ni da počnem pre aprila."

3 24. Marta 2021., g. Prosper mi je u sudnici rekao da
4 Thacijev tim nije u poziciji da započne istrage Odbrane u
5 aprilu i vrlo detaljno objasnio zašto je to tako.

6 19. maja 2021., g. Prosper je rekao da tim Odbrane g.
7 Thacija ne može da jasno kaže u kojoj su fazi istrage Odbrane
8 i da to neće moći da učine u dogledno vreme dok ne dobiju još
9 informacija od Tužilaštva.

10 14. septembra 2021., g. Kehoe je rekao, Časni Sudijo i
11 citiram: "Ne mogu vam dati nikakvu procenu o tome kada će bilo
12 kakva istraga moći da bude obavljena.

13 To je bilo nešto više od pre 5 meseci i kakva je
14 situacija? Nemoguće da je tačno i jedno i drugo.

15 Ukoliko je prošlo 15 meseci, to uključuje i februar, i
16 mart i maj i septembar 2021., a iza svega toga pomalja se
17 jedno ozbiljnije pitanje: da li zaista treba da verujemo da će
18 takav branilac vrlo skrupulozno da se drži kodeksa ponašanja u
19 kontaktu koji nije nikako zabeležen sa svedocima i niko drugi
20 nije prisutan. Smatramo da to nije sasvim ozbiljan predlog.

21 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Molim vas da privedete kraju,
22 jer smo već dostigli onaj vremenski rok od 15 minuta koji vam
23 je dodeljen, a imaću za vas još dodatno pitanje ili dva.

24 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Zaključujem, Časni Sude.

25 Treba naglasiti da su ovi zahtevi vrlo ograničenog obima.

1 Oni se odnose samo nas svedoke suprotne strane, potrebno je
2 primeniti profesionalne standarde, zahteve za informacije, to
3 treba nametnuti Odbrani kada je reč o njihovim kontaktima sa
4 svedocima Tužilaštva. Sve drugo što se odnosi na istrage
5 Odbrane, može ostati u crnoj kutiji u kojoj je i sada.

6 Ima više hiljada potencijalnih svedoka Odbrane sa kojima
7 oni mogu da obave razgovore bez prisustva Tužilaštva, a da ne
8 moraju ni da obelodane zapisnike o tim razgovorima. Ako ih ne
9 budu pozvali da svedoče. Mi samo tražimo da postoji jedan zrak
10 svetla, koji obasjava ono što se odnosi na naše sopstvene
11 svedoke i smatramo da su to standardi kojima treba da se drže
12 -- kojima treba da se držimo i mi.

13 U predmetu Haradinaj, Žalbeno veće MKSJ-a, ne samo što je
14 izrazilo zabrinutost zbog nesvakidašnje atmosfere
15 zastrašivanja svedoka koja je bilo vrlo raširena praksa u vezi
16 sa tim suđenjem, već i da Međunarodni sud da bi dobro
17 funkcionisao i njegove pravosudne organe, da se oni moraju
18 suprotstaviti takvom zastrašivanju svedoka, tako što će
19 preduzeti sve moguće i razumne mere koje imaju na
20 raspolaganju.

21 Mnogi sudovi, Međunarodni krivični sud, takođe su smatrali
22 da je standard koji mi predlažemo razuman i zato tražimo i od
23 vas da ga primenite dok ne bude previše kasno.

24 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

25 Imam dva pitanja koja se odnose na razliku između vašeg

1 predloga i da nazovem to protokolom Međunarodnog krivičnog
2 suda.

3 Prvo je sledeće pitanje prisustva predstavnika strane
4 koja poziva svedoka, naročito u slučaju kada je to protiv
5 izričite želje tog svedoka. Vaš predlog u tome odstupa od
6 uobičajenog protokola Međunarodnog krivičnog suda. Šta je
7 opravdanje za to?

8 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Časni Sude, mi smo pregledali
9 mnogo različitih protokola, i primetili smo da je Međunarodni
10 krivični sud primenio različite modele. Kada smo pogledali
11 drugačije protokole, nije reč samo o jednom predmetu u kome je
12 taj predlog koji smo mi izneli nešto što je smatrano nekakvim
13 kršenjem prava na fer suđenje.

14 Kao što smo rekli, mi smatramo da je opravdanje za taj
15 model koji smo izneli, jesu konkretne okolnosti u kojima radi
16 ovaj sud i konkretne okolnosti ovog predmeta, pogotovu ogromni
17 pritisak koji će se vršiti na svedoke. Napominjemo da u drugim
18 protokolima postoji niz različitih faktora koje treba uzeti u
19 obzir. Način na koji se svedoci konktatiraju, način na koji se
20 snima inervju odn. razgovor sa svedokom, način kako je
21 regulisano prisustvo strane koja zove svedoka. Nekada je to
22 pravo, nekada se traži saglasnost svedoka. Ima brojnih modela.
23 Nekada su potrebni izuzeci koje može naložiti veće. Mi
24 smatramo da naročito imajući u vidu veliki pritisak kao što
25 sam konkretno naveo, ovaj model koji smo mi predložili, jeste

1 model koji treba primeniti u ovom sudu i pogotovu u ovom
2 predmetu.

3 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Jedno dodatno pitanje. Da li
4 smatrate da to treba da odluči Tužilaštvo ili da to treba da
5 odluči Panel?

6 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Mislite na prisustvo strane
7 koja zova svedoka -- koja je pozvala svedoka?

8 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Kada sam svedok to ne traži ili
9 se ne protivi tome.

10 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Naš stav je da prisustvo
11 suprotne strane kao u tim drugim sudovima, treba da bude pravo
12 pri čemu samo Panel može da naloži suprotan slučaj kao
13 izuzetak.

14 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, to je primljeno k znanju.
15 Moje drugo pitanje odnosi se na razlikovanje između
16 poverljivih informacija i poverljivih dokumenata. Kao što ste
17 videli na osnovu izjašnjenja Odbrane, Odbrana tvrdi da treba
18 napraviti razliku između te dve kategorije.

19 Protokol Međunarodnog krivičnog suda, iznosi da
20 poverljive informacije, ne uključuju informacije koje inače u
21 legitimnom smislu dostupne javnosti, čak i ukoliko su one
22 sadržane u nekom poverljivom dokumentu. Dakle, opet postoji
23 nepoklapanje između vašeg predloga i modela iz priručnika Veća
24 međunarodnog krivičnog suda.

25 Zašto ste vi predložili takav drugačiji model?

1 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Ako mi dopustite, izneću vam
2 odgovor malo kasnije, pošto to budem imao priliku da malo
3 razmotrim.

4 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Apsolutno. Hvala, g. Tužioče.
5 Sada ću se obratiti Zastupniku žrtava. G. Laws, imate
6 najviše 15 minuta.

7 G. LAWS: [Prevod] Hvala. Mi o ovome nećemo izneti
8 izjašnjenja.

9 Što se tiče vašeg drugog pitanja. Odgovor na pitanje da
10 li predlozi treba da se odnose na sve svedoke, odgovor je
11 svakako "da".

12 Mi kažemo "da", protokol treba da se odnosi na sve kao i
13 u drugim sudovima, protokol ove vrste ide u prilog
14 transparentnosti postupka izvesnosti u vezi sa onim što je
15 izrečeno i omogućava da se izbegnu nerazumevanje, nesporazumi
16 ili čak da se iznose nekakvi navodi u ovom ili onom smeru i
17 kao što je Tužilac upravo rekao, to se odnosi podjednako na
18 obe strane u postupku, tako da na prvi deo pitanja odgovaramo
19 sa "da". Svi svedoci treba time da budu obuhvaćeni.

20 Kada je reč o konkretnim aranžmanima, ima svedoka koji
21 imaju dvojni status, to je drugi deo vašeg drugog pitanja i u
22 tom slučaju odgovaramo da smatramo da dâ. Posebni aranžmani su
23 neophodni i ukazaćemo na dve takve mogućnosti odn. dva tipa
24 aranžmana ukoliko nam je to dopušteno.

25 Obaveštavanje druge strane ili Zastupnika žrtava.

1 Thacijeva Odbrana kaže "Nije potrebno da vas obaveštavamo o
2 takvom kontaktu za svedoke koji imaju dvostruki status, jer ih
3 kodeks ponašanja sprečava da se tako ponašaju, a da ne
4 obaveste Zastupnike žrtava. To je tačno. Naš odgovor na to je
5 da ako je reč o nečemu što su oni već uradili, šta bi onda
6 mogao da bude prigovor na to da se ovo uključi u okvir. Dakle,
7 to nije nekakav dodatni zahtev, to je nešto čega oni moraju i
8 tako i tako da se pridržavaju.

9 A, okvir ove vrste biće mnogo efikasniji, zar ne? Ukoliko
10 on obuhvati sve ono što reguliše naše postupke, osim nego ako
11 bismo rekli: "pa dobro, ovo možemo da izostavimo pošto je to i
12 tako precizirano u kodeksu. Dakle, uz dužno poštovanje, to bi
13 bilo porazno kada je reč o svrsi okvira.

14 Mi smatramo da je mnogo razumnije da okvir bude
15 sveobuhvatan, da tako kažemo, a ne da se biraju pojedine
16 odredbe.

17 A, ispravno je reći da vrlo slične odredbe postoje pred
18 Međunarodnim krivičnim sudom kada je reč o kontaktiranju
19 klijenata druge strane, to je u Članu 28. To ne znači da su
20 oni ukinuli potrebu obaveštavanja o tome, ali prva, to bi bila
21 prva izmena kada je reč o dvostrukom statusu svedoka. Trebalo
22 bi obavestiti i Zastupnike žrtava i Tužilaštvo čiji su oni
23 svedoci.

24 Druga sugestija sa naše strane u našem podnesku u 17.
25 paragrafu smo to već izneli. Ja to neću ovde sada detaljno

1 ponavljati, već samo reći šta je glavna poenta u odgovoru na
2 vaše drugo pitanje. Ukoliko svedok to traži, Zastupnici
3 žrtava, treba da imaju mogućnost da budu prisutni tokom
4 razgovora. Pozivamo se na sam predmet pred Međunarodnim
5 krivičnim sudom, gde je rečeno da svedoci imaju pravo da
6 Zastupnici žrtava budu prisutni kada se s njima obavlja
7 razgovor. Ukoliko je takva njihova odluka i mi stoga smatramo
8 da je to dodatni zahtev za ove svedoke sa dvostrukim statusom
9 i to je manje - više sve što sam imao da kažem u vezi sa
10 drugim pitanjem.

11 Kada je reč o trećem pitanju, nadam se da se dobro
12 pridržavam vaših smernica. Ja sam već u pismenoj formi izneo
13 naše izjašnjenje u vezi sa time da li pravo na fer suđenje
14 optuženih biva dovedeno u pitanje time ili ne, ali iako neću
15 to iznositi, ostajem pri onome što sam tamo rekao.

16 Kada je reč o pitanju broj 4, mi stojimo iza ovoga što je
17 upravo izjavilo Specijalizovano Tužilaštvo iako se to pitanje
18 ne odnosi na nas, ali ukoliko timovi Odbrane imaju nameru da
19 organizuju zajedničke razgovore sa svedocima, onda oni to
20 moraju da izvrše na takav način, da se imaju u obzir potrebe
21 žrtava i drugih osetljivih svedoka. Jednostavno, ne možemo da
22 se dovedemo u situaciju, u kojoj jednog istog svedoka Odbrana
23 sa njima razgovara četiri puta. To bi moglo da se dogodi samo
24 u nekim izvanrednim okolnostima i možda sa nadzorom Panela.

25 Kada je reč o pitanju br. 5, ono se -- ono je upućeno

1 Sekretarijatu, tako da se ja neću osvrnuti na to pitanje.

2 Pitanje br. 6. Kakav je stav timova Odbrane i Zastupnika
3 žrtava u odnosu na prilagođeni predloženi protokol. Mi ne
4 ulažemo prigovor na izmene koje je predložilo Specijalizovano
5 Tužilaštvo s obzirom na odgovor Sekretarijata, nama je jasno
6 da bi Sekretarijat mogao da ima poteškoća da ispuni zahteve
7 koji su navedeni u prvobitnom okviru kakav je predložilo
8 Specijalizovano Tužilaštvo.

9 Međutim, mi smatramo da protokol treba da bude
10 fleksibilan kada je reč o prisustvu predstavnika Sekretarijata
11 u izuzetnim okolnostima. Mi bismo, Časni Sude, se založili za
12 to da s tim u vezi postoji diskreciono pravo odlučivanja. Na
13 primer, da odluku treba da donese Panel s tim u vezi ukoliko
14 se jave vanredne okolnosti, bilo da se to odnosi na jednu
15 strau u postupku ili drugo.

16 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Izvinite što vas prekidam, ali
17 kada govorite o vanrednim, o izuzetnim okolnostima, šta
18 približno imate na umu?

19 G. LAWS: [Prevod] Pa, teško je to predvideti. Upravo to i
20 želim da kažem. Mi smo povelili neki razgovor o tome kakve bi to
21 izvanredne okolnosti mogle da nastanu npr. da razgovor sa
22 svedokom ne teče kako je predviđeno i neophodno je veće
23 prisustvo i nadzor Sekretarijata. Na primer, zapravo je moguće
24 zamisliti brojne situacije u kojima bi bilo dobro kada bi
25 protokol predvideo mogućnost učestvovanja treće strane.

1 Ukoliko takvo odredbu i takva ovlašćenja imamo u
2 protokolu, pa nikada ne dođe do vanrednih okolnosti, opet neće
3 biti štete. Opet bi to bile korisne odredbe.

4 I najzad, u vezi s tom temom, mi podržavamo predlog koji
5 Specijalizovano Tužilaštvo iznosi u tački 5(b)(ii), govorim o
6 izmenjenom predlogu, a reč je o učestvovanju Zastupnika žrtava
7 ukoliko to Tužilaštvo smatra neophodnim. Videli ste i sami da
8 je to stav koji je preuzet zapravo iz protokola Međunarodnog
9 krivičnog suda i mi smatramo da je to zaista važno da će do
10 takvih situacija možda dolaziti i da to treba da bude u
11 sastavu protokola.

12 Kada je reč o pitanju br. 7 da li strane i učesnici u
13 postupku smatraju da ovde valja primeniti model Međunarodnog
14 krivičnog suda ili neki drugi međunarodni model, mi smatramo
15 da taj model predstavlja dobar uzor koji je valjano primenjen
16 u izuzetno složenim predmetima, i smatramo da bi i ovde dobro
17 funkcionisalo, dakle, uopšte uzev, mi pozivamo -- mi vas
18 pozivamo, Časni Sude, da usvojite taj model uz određena
19 ograničenja. Predložili smo, dakle izmenu sa svedocima sa
20 dvojnim statusom i eventualnim učestvovanjem takođe Službe za
21 zaštitu i podršku svedocima.

22 I najzad, treba li da se vode rasprave *inter partes*. Naš
23 stav je da ćemo mi rado učestvovati u takvim diskusijama
24 ukoliko bi to olakšalo da se dođe do konačnog rešenja, mi ćemo
25 rado učestvovati u svim raspravama te vrste.

1 To je sve što imam da kažem, osim ukoliko nemate dodatnih
2 pitanja.

3 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam, g. Laws.

4 Sada dajem reč timovima Odbrane, a počinjemo sa g. Kehom.
5 Imate na raspolaganju 15 minuta.

6 G. KEHOE: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

7 Govoriću o pravnoj zasnovanosti čitavog ovog postupka,
8 ali uz vaše dopuštenje, daću reč na oko pet minuta kolegi
9 Mišetiću da govori o protokolu Međunarodnog krivičnog suda.

10 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Nema nikakvih problema, ako
11 ukupno vaše izlaganje ne prekorači 15 minuta.

12 G. KEHOE: [Prevod] Da, shvatio sam.

13 Na samom početku moram da kažem, da nije baš srećan ishod
14 to što je Tužilac odlučio da -- se odlučio na napade *ad*
15 *hominem* poverovao bih neko da su naučili lekciju iz prethodnih
16 nekoliko puta.

17 Molim vas, g. Tužioče, samo trenutak, a i vi g. Kehoe,
18 budite ljubazni pa se usredsredite na glavnu temu, na pitanje
19 protokola.

20 -- Pa, kada je reč o integritetu čitavog sistema ukoliko
21 Tužilaštvo nije prisutno i da se sve to dovodi u pitanje, time
22 ćemo se pozabaviti detaljno, ali da podsetim ovaj sud, da je
23 Tužilaštvo vodilo razgovor sa ambasadorom Evertsom, je, da je
24 on izjavio da je svaki stav u izjavi koju je dao tačan, onako
25 kako je napisan i da može da stoji, ali da nekakva izjava koju

1 je dao u celosti, nekako više odražava zanimanje za
2 okrivljujuće nego za oslobađajuće podatke.

3 Dakle, suprotno izjavama po kojima će nekako čitav
4 integritet postupka biti ugrožen ukoliko nisu prisutni
5 predstavnici Specijalizovanog Tužilaštva. Izgleda da je ovde
6 došlo do slične situacije, zbog toga što predstavnici Odbrane
7 nisu bili prisutni. No, kao što vidite iz protokola koje vam
8 je Tužilaštvo predočilo, oni zapravo žele da prisustvuju
9 razgovorima koje vodi Odbrana sa svedocima. A, međutim,
10 Odbrana nikada nije prisustvovala razgovorima koje je
11 Specijalizovano Tužilaštvo vodilo počev od novembra 2020.
12 godine, a takvih razgovora je bio veliki broj, jer smo i
13 dobili tokom prethodne godine 2021. veliki broj izjava
14 svedoka.

15 Tako da, ovde možemo -- ovde se dovodi u pitanje
16 ravnopravnost strana u postupku. Jasno nam je da takve
17 ravnopravnosti nema, nego sve treba da se odvija onako kako to
18 Specijalizovano Tužilaštvo diktira.

19 Za razliku od prakse Međunarodnog suda za bivšu
20 Jugoslaviju, Međunarodnog krivičnog suda, Međunarodnog suda za
21 Ruandu i drugih sudova. Ovo je sud koji se bavi Kosovom i
22 neophodno je da se prate odredbe Evropskog suda za ljudska
23 prava koja su vrlo jasna u pogledu toga koja su prava Odbrane.

24 Pozivam se ovde na jedan od predmena s tim u vezi Dayanan
25 protiv Turske, u kojem je sud govorio o pravima optuženog

1 tokom istrage i istekao:

2 "Pravičnost postupka iziskuje da Odbrana bude u
3 mogućnosti da uživa u čitavom nizu usluga, naročito kada je
4 reč o pravnoj pomoći. S tim u vezi, branilac mora da bude u
5 stanju da obezbedi bez ikakvih ograničenja sve aspekte odn
6 osnovne aspnete odbrane optuženog, bilo da je reč o
7 organizaciji odbrana o prikupljanju dokaza povoljnih po
8 optuženog o pripremi za ispitivanje."

9 Dakle, naglašavam: "Mora da bude u stanju da obezbedi bez
10 ikakvih ograničenja."

11 To je rekao Evropski sud za ljudka prava, a ono što
12 Specijalizovano Tužilaštvo želi da nametne odbrani, jeste
13 jedan ogroman broj ograničenja. Zanimljivo je, kada se
14 pojavljuju optužbe koje oni iznose, da oni zapravo svedoke, na
15 svom spisku svedoka, doživljavaju kao svoje svedoke. I ne
16 želim sada da se ovde osvrćen na sudsku praksu, ali svedoci
17 koji se nalaze na spisku Tužilaštva nisu svedoci Tužilaštva
18 koji njima pripadaju. Oni su svedoci i sve strane u postupku
19 mogu sa njima da razgovaraju, jer oni ne pripadaju Tužilaštvu.

20 Dakle, kada govorimo o pravnoj osnovi pitanja o kojem
21 ovde diskutujemo, ovo je još samo jedan aspekt po kojem je
22 ovaj predlog protivpravni. To je ono što Specijalizovano
23 Tužilaštvo pokušava ovde da izdejstvuje. Mi u ovom predmetu
24 imamo 326 svedoka Specijalizovanog Tužilaštva, oko 50% tih
25 svedoka uživa neki oblik tih mera, po Pravilu 80. Mislim da ih

1 je oko 48. 107 -- 48%. Znači, 157 od 326 svedoka uživa
2 zaštitne mere. 103 su potpuno anonimni i podaci u vezi s tim
3 pojedincima se obelodanjuju u različito vreme, svaka 30 dana
4 uoči suđenja ili čak tek tokom trajanja suđenja.

5 Dakle, imamo sve te zaštitne mere za te svedoke, za 157
6 svedoka od 326. A sada, Specijalizovano Tužilaštvo želi da
7 proširi svojevrskih zaštitnih ograničenja zahvaljujući tom
8 protokolu, i da ih proširi na sve svedoke, bilo da je reč o
9 međunarodnim diplomatama, o međunarodnim službenicima, o
10 državnim službenicima, o službenicima u nevladinim
11 organizacijama. Širom sveta iz Nemačke, iz Francuske, iz
12 Velike Britanije, bilo da je reč o vojnim oficirima, o
13 generalima u penziji, iz Ujedinjenog Kraljevstva.

14 Dakle, juče sam pročitao jedan razgovor sa mojim kolegom.
15 Reč je o svedoku koga zastupa jedan sposoban advokat koji je
16 bio branilac u Ujedinjenom Kraljevstvu tokom 40 godina i vrlo
17 je dobro štitio interese svog klijenta. Sada zapravo
18 Specijalizovano Tužilaštvo pokušava da spreči Odbranu da vodi
19 razgovore sa svim tim ovim različitim ljudima.

20 I nama je potrebno da znamo zašto. Oni tobože kažu da je
21 to zbog toga što žele da spreče da se kod žrtava ponovo budi
22 trauma, ali da li stvarno oni tvrde da će general u penziji iz
23 britanske vojske da njemu treba takva neka vrsta duševne
24 zaštite i da će on prepatiti neki duševni bol zbog toga što će
25 ga npr. -- zbog toga što će sa njim voditi razgovor g.

1 McCloskey. Pa svakako da to toga neće doći. Dakle, ovde se
2 traži nešto što nije u skladu sa uobičajenim postupkom. U
3 sudnicama, u međunarodnim sudnicama svakako predstavlja
4 kršenje odredbi i presuda Međunarodnog suda za ljudska --
5 Evropskog suda za ljudska prava [ispravka prevodioca].

6 I ukoliko čak ostavimo po strani proizvodne navode koji
7 iznosi Specijalizovano Tužilaštvo u vezi sa time da se na
8 svedoke Tužilaštva vrši izuzetan pritisak da su oni dužni da
9 dokaže svoj patriotizam, tako što će saradivati sa optuženima
10 da treba da se distanciraju od Specijalizovanog Tužilaštva.
11 Sve ono što oni navode u svom poslednjem odgovoru u stavu 3,
12 oni sve to navode bez ikakvih dokaza. I zapravo mi nemamo
13 nikakve naznake da je bilo koji svedok ugrožen, da se na bilo
14 kog uticalo, da je iko povređen, da je zastrašivan, da je
15 doživeo bilo fizičke ili duševne povrede.

16 Da li smo počeli da vodimo razgovore na Kosovu? Na
17 poslednjoj Statusnoj konferenciji, ja sam obavestio sud da
18 jesmo. G. McCloskey je proveo čitav niz razgovora na Kosovu
19 tokom poslednjih mesec dana. I mislim da nikakvi navodi protiv
20 g. McCloskeyog nisu izneseni u vezi sa tim razgovorima koje je
21 on vodio. Ne postoje nikakvi konkretni materijalni dokazi koji
22 su predočeni pred vama, Časni Sude ili koji su predočeni nama
23 ili bilo kome da je bilo koji svedok od kako je objavljena
24 optužnica 2020. godine, na bilo koji način pretrpeo štetu, bol
25 ili da se prema svedocima postupalo na bilo koji način koji ne

1 bi bio u punoj meri ispravan.

2 Dakle, mi želimo da -- Specijalizovano Tužilaštvo želi da
3 kontroliše situaciju. Kažu mi želimo da kontrolišemo naše
4 svedoke kada mi sa njima razgovaramo, a želimo da kontrolišemo
5 i svedoke Odbrane. I na taj način smo pokrili zapravo sve
6 svedoke. Oni kažu da je reč o tome da se izbegne to da se
7 svedocima ponovo nanosi trauma.

8 E, pa, takve situacije su već predviđene i to u Pravilu
9 80. A, argumentacija u vezi po Pravilu 80 kojom se traži
10 izdavanje zaštitnih mera za svedoke, rok za iznošenje takvih
11 argumenata je prošao još u septembru. Dakle, ne mogu se takvi
12 argumenti iznositi u decembru, januaru, februaru mesecu. Rok
13 je istekao.

14 Osim toga, kada je reč o zaštitnim merama, shodno
15 odredbama Pravila 80(2), neophodno je i prisustvo, neophodna
16 je i saglasnost. Da li je Specijalizovano Tužilaštvo tražilo
17 saglasnost svih svedoka. Da li je tražilo saglasnost generala
18 u britanskoj vojsci ili diplomata iz Sjedinjenih Američkih
19 Država ili iz Francuske ili iz Belgije ili iz Nemačke, da li
20 su oni dali svoj pristanak da se postupa na ovaj način. Ja
21 tvrdim da njih niko ništa nije pitanje i da oni nikada nisu
22 dali pristanak za ovakav postupak i dapače, ja tvrdim da
23 nikakva saglasnost nije tražena niti od zastupnika koji
24 zastupaju svedoke. Ni njima nije postavljeno pitanje da li se
25 slažu sa takvim postupkom. Ne, jednostavno Specijalizovano

1 Tužilaštvo je zauzelo stav i ono sad traži da se primenjuje na
2 svaku situaciju, na svakog svedoka.

3 Kada je reč o svedocima koje zastupa g. Laws, to nam --
4 takvi svedoci nam ne predstavljaju poteškoću. Mi smo prema
5 našem etičkom kodeksu dužni da kontaktiramo g. Lawsa ukoliko
6 svedoci to žele i zbog toga smo želeli i da znamo identitet
7 svedoka sa dvojnim statusom i zahtev u tom smislu smo predali
8 juče, jer kada se jednom zna koji su to svedoci, onda mi
9 moramo da se obratimo g. Lawsu kao što je to i primereno, jer
10 je u njegovoj nadležnosti da zastupa tu vrstu svedoka.

11 Ali, najjednostavnije govoreći, naš glavni argument glasi
12 jeste da ovaj -- da se ovim protokolom narušava pravo na
13 pravično suđenje. Jednostavno, Specijalizovano Tužilaštvo želi
14 da postupa po svojoj volji, po svom nahođenju, bez ikakve
15 ravnopravnosti strana u postupku. Mi nismo imali prava da
16 učestvujemo u razgovorima koje je Tužilaštvo vodilo, koje
17 Tužilaštvo i dalje vodi jer je zapravo njihova istraga i dalje
18 u toku.

19 A, oni se mešaju u pripremu Odbrane, oni se mešaju i
20 ugrožavaju prava optuženog, naročino pravo optuženog da se ne
21 samoinkriminiše. Oni zadiru u privilegije i prerogative
22 Odbrane, a sve to predstavlja kršenje odluka Evropskog suda za
23 ljudska prava.

24 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Gotovo ste potrošili svojih 15
25 minuta.

1 G. KEHOE: [Prevod] Izvinjavam se, Časni Sude.

2 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Ukoliko želite i da vaš
3 kobrañilac uzme reč, morate -- sada da mu dam reč jer će mu
4 preostati svega 3 ili 4 minuta.

5 G. KEHOE: [Prevod] Da, Časni Sude. Samo da dodam da i to
6 što Tužilaštvo traži snimanje predstavlja kršenje, svakako to
7 predstavlja kršenje Pravila 104(5) i kada je reč o zakonitosti
8 toga, dajem reč g. Mišetiću.

9 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Kehoe.

10 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Izvinite, Časni Sude, ali ja
11 moram nešto da istaknem.

12 Odbrana g. Thacija upravo je iznela izjave koje
13 predstavljaju klevetu i koje pogrešno predstavljaju izjavu g.
14 Evertsa.

15 G. KEHOE: [Prevod] Ja stojim prema onome što smo
16 izjavili.

17 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Časni Sude, dozvolite samo da
18 završim pre nego što me g. Kehoe prekine.

19 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Samo ukratko. G. Tužioče, imate
20 manje od minuta.

21 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Ponovo -- Branilac [ispravka
22 prevodioca] Branilac ponovo nije pomenuo optužujuće delove te
23 izjave, a izuzetno je važno imati u vidu činjenicu da je g.
24 Evertsu Tužilaštvo izričito postavilo pitanje na kraju
25 razgovora da li želi da doda neke dodane podatke ili želi da

1 izmeni svoju izjavu. G. Everts je izjavio to što je izjavio i
2 to nema nikakvu posebnu relevantnost.

3 G. KEHOE: [Prevod] Časni Sude, mi ostajemo pri onome što
4 smo rekli, a to je da Tužilaštvo nije tražilo od tog svedoka
5 da dostavi oslobađajuću informaciju. Ostajemo pri tome što smo
6 tvrdili.

7 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Časni Sude, ukoliko mi
8 dozvolite, da kažem još samo ovo da od kako sam se pridružio
9 ovom sudu, čuo sam više lažnih tvrdnji o neprimerenom
10 ponašanju od strane Odbrane, nego što sam čuo u toku cele
11 svoje prethodne karijere.

12 Danas imamo jedan vrlo očigledan dokaz koji ide u potvrdu
13 tome. Odbrana g. Thacija dostavlja pismene podneske naročito
14 niz tema, i mislim da bi ih trebalo posavetovati da govore o
15 tome da se ne upuštaju na ovaj klizavi put kao što su upravo
16 sada pokušali da urade i da tvrde da su tokom ovih 15 meseci
17 radili nešto što zapravo nisu radili.

18 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Sada ću dati reč g. Mišetiću. Mi
19 ovde nećemo da se raspravljamo o ovim stvarima. Ova
20 konferencija je sazvana sa jednom vrlo konkretnom temom koja
21 je i navedena u mom nalogu za zakazivanje ove sednice.

22 Prema tome, dajem reč g. Mišetiću, izvolite. Izvinjavam
23 se ako sam pogrešno izgovorio vaše ime.

24 G. MIŠETIĆ: [putem video-konferencijske veze] Časni Sude,
25 ne niste.

1 Dozvolite mi da počnem sa sledećim. U novembru 2020.
2 godine, Tužilaštvo je reklo da će biti spremno za početak
3 suđenja na leto 2021. godine. Posle toga su oni počeli sa
4 obelodanjivanjem identiteta svedoka i njihovih izjava misleći
5 da ćemo već u tom trenutku biti u suđenju koje traje 7 meseci.

6 Od vas je taženo tom prilikom da formulišete bilo kakav
7 protokol o tome kako se sme kontaktirati sa svedocima, a onda
8 odjedanput su izašli sa svim ovim tvrdnjama eksplicitnim, o
9 tome kako mi branioci smo vrlo sumnjivi da se ponašamo na
10 sumnjivi način i da vi treba da se pribojavate našeg ponašanja
11 i da ćemo mi manipulirati sa dokaznim materijalom.

12 Ja bih hteo da podsetim Tužilaštvo i svakako sud, da bi
13 neko bio kvalifikovan i prihvaćen kao advokat u ovom sudu,
14 moramo da se pridržavamo rigorozne procedure i koliko je meni
15 poznato, ni jedan advokat u ovom sudu nije optužen, bar ne do
16 sada, da je vršio nedozvoljeni uticaj na svedoke, i usled
17 toga, mi imamo pravo da nastavljamo da zastupamo svoje
18 klijente.

19 Prema tome, što se tiče te tvrdnje koja zapravo stoji u
20 osnovi ovog protokola koji oni traže, mislim da ne smeju da
21 bacaju jednostavno pred vas ovako nepotkrepljene sumnje o
22 našem ponašanju.

23 Drugo, ovaj predmet teče već 15 meseci i ja ponavljam da
24 nama još uvek nije sasvim jasno koja je teza Tužilaštva. Oni
25 već 15 meseci nisu obelodanili identitet svedoka, svojih

1 svedoka i njihove izjave odn. jesu i mi imamo prava da
2 kontaktiramo. Imali smo sve ovo vreme prava da kontaktiramo,
3 imali smo sve ovo vreme prava da kontaktiramo te svedoke i
4 koliko je meni poznato, niko nas do sada nije optužio da smo
5 radili nešto nedozvoljeno. Jedino pitanje koje se postavilo
6 bezbednosti svedoka se ticalo obelodanjivanja izjava svedoka
7 koje su bile javne, koje su sada javne.

8 Ono na šta je aludirao g. Kehoe, je u poređenje između
9 ovog postupka i postupka pred Međunarodnim krivičnim sudom. Mi
10 ponavljamo da se to jednostavno ne može uporediti iz prostog
11 razloga što Međunarodni krivični sud, kao i Sud za bivšu
12 Jugoslaviju itd., nisu u obavezi da se pridržavaju pravne
13 prakse, sudske prakse Međunarodnog suda -- Evropskog suda za
14 ljudska prava. Ovaj sud to jeste i na osnovu Ustava Kosova i
15 zakona o osnovanju ovog Suda.

16 Kao što je g. Kehoe rekao, u predmetu protiv Turske je
17 jasno rečeno da bi Odbrana mogla da vrši svoj posao kako treba
18 ne sme im se postavljati ikakva restrikcija. Ja više nemam
19 vremena, isteklo mi je vreme, ali poslednji argument koji
20 želim da iznesem je ova tvrdnja Tužilaštva i tvrdnja
21 Zastupnika žrtava je da se ovaj protokol odnosi na obe strane
22 podjednako. Ali, poenta ovih pravila je upravo suprotna, zato
23 što se i pravilo o obelodanjivanju ne primenjuje na isti
24 način.

25 Tužilaštvo ima mnogo veći teret dokazivanja i teret

1 obelodanjivanja nego što to ima optuženi. Optuženi nema
2 obavezu obelodanjivanja izjava svedoka pre početka izvođenja
3 dokaza Odbrane. Isto tako, nema obavezu obelodanjivanja drugih
4 izjava, samo onih izjava na koje misli da se oslanja.

5 Stoga, strane u tom smislu nisu ravnopravne. Tužilaštvo
6 je jutros reklo da žele da nalože -- da žele da vi naložite
7 zaštitne mere za sve ono što je već obelodanjeno. E, pa to je
8 jedno flagrantno kršenje pravila.

9 Ne postoji nikakva obaveza da se to uradi. I usled toga,
10 pošto su propustili da to traže na vreme, Tužilaštvo sada
11 traži od vas da vi uvedete ovaj protokol kojim bi se to
12 zaštitilo. Vi Odbrana sada možete da uzmete izjave, koje inače
13 ne biste morali da radite i mi ćemo naložiti zaštitne mere na
14 njih.

15 Oni žele da se u tom protokolu kaže da Odbrana mora da
16 uzima izjave i mora da obelodani Tužilaštvu te izjave, dakle
17 oni od vas traže da vi uvedete protokol koji bi prisilio
18 optužene da potencijalno stvori, sastavi dokazni materijal
19 koji se kasnije može koristiti protiv njih.

20 I možda je to dozvoljeno u međunarodnom krivičnom pravu,
21 ali kao što sam rekao, taj protokol koji se koristi na
22 Međunarodnom krivičnom sudu, [ispravka prevodioca] je u
23 suprotnosti sa pravilima Evropskog suda za ljudska prava. I to
24 se ne može primenjivati u ovom Sudu ovde.

25 Hvala vam.

1 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam, g. Mišetiću.

2 Imam par pitanja za Odbranu g. Thacija, pa nek odgovori
3 ko želi.

4 Vi ste rekli da bi ovaj protokol bio u suprotnosti sa
5 Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Na koji tačno član
6 te Konvencije ste mislili?

7 G. KEHOE: [Prevod] Pa, prvo da pogledamo Ustav. U Ustavu
8 Kosova se kaže da je ovaj sud dužan da se pridržava Člana 22.
9 i 53 Kosovskog ustava i Člana 3 stav 2e.

10 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Ne, ne. to sve znam. Interesuje
11 me na koji član Konvencije za ljudska prava ste mislili kada
12 ste rekli da je ovaj protokol u suprotnosti?

13 G. MIŠETIĆ: [putem video-konferencijske veze] Član 6. To
14 je pravo na branioca i pravo na pravično suđenje.

15 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam. Da li biste vi onda
16 rekli da ovaj protokol Međunarodnog krivičnog suda ili bilo
17 koji drugi model koji je primenjen, da su i ti protokoli u
18 suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, jel'
19 to tvrdite?

20 G. MIŠETIĆ: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
21 Pa, činjenica da koliko je nama poznato, ova Konvencija se ne
22 citira u tom protokolu i Međunarodni krivični sud nije
23 eksplicitno rekao da je u suprotnosti sa Konvencijom, ali
24 onako kako mi to tumačimo, mi smatramo da jeste, zato što bi
25 se od optuženog tražilo da stvori dokazni materijal koji se

1 kasnije može koristiti protiv njega.

2 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] A, kada ste rekli da je to u
3 suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, da li
4 se to odnosi samo na konkretnu ovu temu koju ste sada
5 spomenuli, ovo pitanje, ili je to u suprotnosti, ili je taj
6 ceo protokol u principu u suprotnosti sa ovom konvencijom ili
7 se to samo odnosi na istrage Odbrana tokom prethodnog
8 postupka?

9 G. MIŠETIĆ: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
10 Odnosi se takođe i na prikupljanje dokaznog materijala.
11 Recimo, ukoliko budemo u situaciji da li ćemo ili stvoriti ili
12 recimo rizikovati tako što ćemo stvoriti neki zapis, neki
13 dokazni materijal koji se kasnije može koristiti protiv
14 optuženog, ili ćemo odustati od toga da intervjuišemo svedoka
15 da ne bi upali u tu situaciju.

16 Onda je to u suprotnosti sa zagantovanim pravom po
17 Konvenciji, pravom da se vrši istraga, tako da bismo tu morali
18 da biramo između dve opasnosti, između dva rizika. Recimo,
19 možda ne bismo vršili neku istragu zato što bismo došli u ovu
20 opasnost i ne bismo intervjuisali neke svedoke zbog toga.

21 Tu su implicirana i druga prava, zagantovana prava
22 optuženog. Recimo, daću vam jedan drugi primer. Recimo, ako
23 sedimo na intervjuu svedoka i svedok kaže nešto što Tužilaštvo
24 nije znalo unapred, a radi se o nečemu što je bilo
25 oslobađajuće za optuženog, i onda zatim Tužilaštvo usled toga

1 odluči da neće pozvati tog svedoka da svedoči i na taj način
2 smanji broj svedoka.

3 Tužilaštvo, dakle, na osnovu toga što sedi na tim, što
4 prisustvuje tim intervjuima svedoka, može da bira. Znajući da
5 Tužilaštvo ima u svom posedu izjavu tog svedoka, koja je data
6 tokom razgovora sa Odbranom, što je u suprotnosti sa Pravilom
7 104 stav 5. Dakle, da stavimo po strani sve one režime koje
8 postoje u Međunarodnom sudu za bivšu Jugoslaviju, Međunarodnom
9 krivičnom sudu i Sudu za Ruandu.

10 A ovaj protokol koji predlaže Tužilaštvo je očigledno u
11 suprotnosti sa Pravilom 104, stav 5 i tome u prilog ide ovaj
12 primer koji je naveo g. Mišetić.

13 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam. A, sada, molim da
14 čujemo nešto od branioca g. Veselija.

15 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
16 Časni Sude, imam samo dve ili tri opšte primedbe.

17 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Može, ali ostanite u okviru 15
18 minuta koji sasvim [sic] dao na raspolaganju.

19 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
20 Časni Sude, ja počinjem, evo u 14:47h, to je vreme koje vidimo
21 na ekranu i biću, sigurno ću završiti u dozvoljenom roku.

22 Pre svega, jedna uopštena primedba, molim vas da
23 razmotrite kako ovo što tvrdi Tužilaštvo što iznosi Tužilaštvo
24 može da bude u skladu sa prezumpcijom nevinosti. Argumenti
25 Tužilaštva su zasnovani na dva stava.

1 A, to je jedan da optuženi, prvi stav je da optuženi hoće
2 da vrši opstrukciju postupka, a drugi njihov stav je to da
3 konstantno iznose tvrdnje o neprimerenom ponašanju Odbrane. I
4 to Tužilaštvo radi od samog početka. Od početka oni tvrde da
5 se Odbrani ne može verovati kada kontaktira svedoke i da će
6 oni najverovatnije vršiti uticaj, nedozvoljeni uticaj na
7 svedoke. Dakle, to je pre svega optužujuće, neprimereno i to
8 predstavlja klevetu.

9 Ali, pre nego što odgovorimo na takav stav Tužilaštva, ja
10 pozivam vas, Časni Sude, da pogledate kako ovo može da se
11 dovede u sklad sa prezumpcijom nevinosti optuženoga.

12 Drugo, ključno pitanje ovde je proporcionalnost.
13 Proporcionalnost onoga što oni predlažu. Na samom početku
14 ovoga što je Tužilaštvo reklo, oni su rekli da nisu sasvim
15 sigurni da li imaju prava da govore o onim svedocima koji nisu
16 žrtve. Dakle, ovo se odnosi na ono što je rekao Zastupnik
17 žrtava. Apsolutno je u pravu. On ne može da govori u ime onih
18 svedoka koji nisu žrtve, već samo u ime onih svedoka koji jesu
19 žrtve.

20 Moramo pogledati šta Tužilaštvo kaže čemu služi protokol
21 i da se zapitamo da li je uspostavljena metoda rada, razumna
22 kako bi se postigao traženi cilj. Cilj kako kaže Tužilaštvo je
23 "da se izbegne da žrtve ponovo dožive traumu kao svedoci i da
24 se sačuva njihova dobrobit."

25 [Branilac se ne čuje]. Prvo pitanje zašto u ovoj protokol

1 uključujemo svedoke koji nisu žrtve? Ja mislim da je izuzetno
2 uvredljivo ono što se iznosi. Ovo je izuzetan primer upravo
3 onoga najgoreg što Tužilaštvo pokušava da kaže o stavovima
4 koje iznosi Odbrana. Dakle, prvo pitanje je šta iziskuje
5 srazmernost u kontekstu.

6 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Ja vas čujem, ali ponekad čujemo
7 zvuk pored vašeg glasa, ne znam da li je to problem zato što
8 je neki drugi mikrofon uključen, ili molim da se svi mikrofoni
9 osim vašeg isključe i onda bi to trebalo da bude u redu. Možda
10 bi i audio-vizuelna ekipa mogla da isključi ostale mikrofone.

11 G. Emmerson, izvolite.

12 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
13 Da, nekoliko primera vam je dato kada je reč o srazmernosti.
14 Jasno je datakav sistem ne bi mogao da se primeni i nema
15 opravdanja zašto bi se primenjivao i u svo dužno poštovanje,
16 ja mislim da treba isključiti bilo koga ko nije žrtva.

17 Mi ovde govorimo o 300 zaboravio sam broj, neke 320 ili
18 360 svedoka i sve što možemo učiniti kako bi ovo suđenje moglo
19 da se sprovede na odgovarajući način, treba da se uradi, inače
20 ćemo imati kašnjenje od nekoliko godina, kako bi se svi ovi
21 svedoci prethodno obradili.

22 Ja sam siguran da bi mnogi, a svakako ja bih oklevao da
23 unapred razgovaram sa žrtvama svedocima i da govorimo ja ne
24 bih mogao reći da ćemo nekad morati da primenimo predloženi
25 protokol, ali realno gledajući, ovo je značajno uticanje na po

1 mišljenju Odbrane kada je reč o svedocima koji nisu žrtve.

2 Kada je reč o proceduri koja je usvojena na Međunarodnom
3 krivičnom sudu, treba imati na umu razliku između
4 Kontinentalnog sistema i Kontraditarnog sistema. Jasno je da
5 je Kontinentalni sistem je kompatibilan sa Članom 6. Konvencije,
6 to je jasno i to ne može biti običan sistem kao što je
7 Kontinentalni.

8 Ali istovremeno, ako imate Kontraditorni postupak, onda
9 ne možete uzimati neke elemente Kontinentalnog sistema i
10 primenjivati ih sada. Sistem je drugačiji. Svaka strana iznosi
11 svoje dokaze, a onda sud donosi odluku odn. presudu. Unakrsno
12 ispitivanje je važan instrument u tom sistemu i to je
13 prihvaćeno na međunarodnim sudovima i u svakom slučaju,
14 suočavati svedoka tokom unakrsnog ispitivanja sa informacijama
15 koje oni možda vide prvi put i to možda nije nešto što se tiče
16 protokola, ali može biti informacija koja je dobijena
17 nezavisno i koju predočite svedoku Tužilaštva. To je ključan
18 instrument za ocenu verodostojnosti svedoka i njegove
19 pouzdanosti.

20 Dakle, ovo nije suđenje gde se postavljaju zamke. To je
21 postupak u kojem svaka strana iznosi svoje dokaze i ukoliko
22 Tužilaštvo kaže vi -- mi ne možemo verovati Odbrani da će
23 uraditi bilo šta kako treba zato što krše pravila, to je nešto
24 što se ne može prihvatiti i onda bi celokupni sistem propao.
25 Ovaj sistem se temelji na poverenju koje treba ukazati

1 braniocima. I sramno je što je danas rečeno u tom smislu.

2 Ja ne znam da li sada detaljno treba da govorim o smešnim
3 izjavama Tužilaštva i ono što je rečeno na javnom suđenju u
4 pogledu postupanja Tužilaštva u ovom postupku i kada govore o
5 pretnjama koje se upućuju svedocima i da se kaže da se nama ne
6 može verovati.

7 Ja moram da odgovorim na ovo iz očiglednih razloga.
8 Realnost je, kao što je uvek slučaj u pretpretresnom postupku,
9 je da Tužilaštvo je iznosilo pogrešne izjave u pogledu toga
10 koliko će -- za koliko vremena će biti spremno za suđenje,
11 zatim Tužilaštvo je reklo da Odbrana produžava pretpretresnu
12 fazu postupka i Tužilaštvo u više navrata nije poštovalo
13 rokove koji su mu bili postavljeni i Tužilaštvo je o tome
14 govorilo i pred ambasadorima Evropske unije, iznosilo
15 neverovatne izjave u vezi sa optuženima, konkretno prvim
16 optuženim sa ovog spiska optuženih u ovom predmetu i to je
17 čitav niz nedopuštenog postupanja Tužilaštva. Ja sam šokiran
18 što Tužilaštvo se tako ponaša i što mu je dopušteno da se tako
19 ponaša. [Prevodioci ne čuju Branioca]. Reći da na temelju toga
20 sam ja osoba koja bi počinila krivično delo u pripremi Odbrane
21 je sramotna kleveta i to je dobar primer u kojoj meri je
22 Tužilaštvo izgubilo osećaj za ono što je razumno i racionalno.
23 Oni se ponašaju očajnički. Kada je reč o protokolu, to je
24 suviše širok protokol kada je reč o svedocima na koje se
25 odnosi i jednostavan način da se smanji broj svedoka bio bi

1 da se odnosi samo na one koji su žrtve. Mislim da naime
2 postoji rizik naročito one osobe koje su izložene post
3 traumatskom poremećaju, ponovo dožive traumu i da će im
4 svakako biti potrebna i psihološka i socijalna podrška Suda.

5 Mi se očigledno nalazimo u situaciji gde je Tužilaštvo
6 izgubilo fokus [prevodioci ne čuju Branioca]. Imamo 326
7 svedoka na spisku svedoka, što kao što sam rekao prošli put,
8 znači da bi suđenje trajalo 4-5 godina. Šta god da Tužilaštvo
9 kaže, činjenica je da oni drugačije postupaju u odnosu na
10 druge sudove.

11 Tužilac kaže ono što mu zadovoljava kratkoročne interese
12 ne baveći se time da li su istinite njegove pretpostavke o
13 tome koliko će trajati suđenje.

14 Mi tvrdimo da Tužilaštvo se ne bavi zaista pitanjem kako
15 bi se izbeglo da svedoci ponovo dožive traumu, već samo iznosi
16 kao predlog protokol koji se odnosi na nekih 360 svedoka
17 uključujući i predstavnike Međunarodne zajednice i
18 predstavnike javnog reda i ljude koji bi bili zastrašeni
19 [prevodioci ne čuju Branioca] i onda imamo ljude koji se
20 kasnije vrate na Kosovo i kažu da je s njima obavljen razgovor
21 i mislim da vam -- da u ovome što Tužilaštvo iznosi nema
22 ničega u ovom protokolu koji bi mogao da se primeni na čitav
23 niz svedoka. Prvo pitanje koje ste vi postavili, tiče se
24 pravnog osnova i drugih sudova sa kojima bi se moglo napraviti
25 poređenje.

1 I imamo protokole recimo sa MKS-a i uzeli su dakle više
2 protokola sa sudova i napravili režim rada koji je najteži za
3 rad. Kada pogledate predmete koji su primenjeni u -- pred
4 Međunarodnim krivičnim sudom u predmetima Gbagbo itd., ovde
5 imamo predmete gde je broj svedoka mnogo manji u odnosu na
6 broj svedoka u našem predmetu. Mogu da vam navedem konkretan
7 primer koliko je svedoka u pitanju.

8 Ne, vratiću se kasnije na ovo. Govorimo o suđenjima gde
9 je bilo negde između 40 i 60 svedoka i na njih se nije
10 primenjivao protokol koji je tako ekstreman kao onaj koji je
11 nama predložen sada. Kada kažete da bi svedoci bili spremni da
12 obave razgovor sa Odbranom, ukoliko neko drugi nije tu
13 prisutan, je ispravan argument koji vi iznosite.

14 Ima i drugih. Imamo potpuno drugačiji način rada koji je
15 bio primenjen na MKSJ-u, a to je praksa koja je primenjena na
16 Balkanu i to je, da svedoci nisu u vlasništvu niti Tužilaštva
17 niti Odbrane i da obe strane imaju podjednako pravo da obave
18 razgovor sa njima [prevodioci ne čuju Branioca] i u -- to je
19 uobičajen način rada koji se koristi u Kontinentalnom sistemu
20 [prevodioci ne čuju Branioca]. Na MKSJ-u je pristup bio mnogo
21 bliži sistemu Anglo-Saksonskog načina rada.

22 Ja ću vam pročitati jedan pasus iz presude u predmetu
23 Mrkšić, to je od 30. jula 2003., stav 13. U pitanju je u
24 suštini, reč je o odluci o interlokutornoj žalbi Odbrane. Kada
25 je reč o kontaktu sa potencijalnim svedocima suprotne strane i

1 Pretresno veće je to odbacilo, odbacilo zahtev Odbrane da se
2 uspostave pravila u vezi sa komunikacijom sa tim svedocima,
3 zato što nisu želeli da Tužilaštvo dođe i razgovara sa
4 njihovim svedocima na način koji nije ni na koji način
5 uokviren nekim pravilima.

6 I Apelaciono veće je podržalo odluku Pretresnog veća
7 [prevodioci ne čuju Branioca] i u sledećem pasusu te odluke se
8 kaže da nema ni jednog pravila u Pravilniku Specijalizovanih
9 veća koji opravdava taj postupak [prevodioci ne čuju
10 Branioca].

11 Jasno je da bilo koji svedok koji ne želi da razgovara
12 [sic], može da to odbije i ko želi da razgovara --

13 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] G. Emmerson, molim vas da
14 zaključite, uzeli ste reč pre 19 minuta.

15 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
16 Ne, to nije tačno. Ja sam počeo u 14:47h, tako da ja imam još
17 u 15:17h, a sada je 15:06h.

18 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] To je 15 minuta po braniocu, g.
19 Emmerson.

20 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
21 Aha, dobro, skoro sam došao do kraja. Jedino što bih još rekao
22 je pitanje legalnosti. Kada je reč o osnovi odredbe odn.
23 protokola, to je vaše prvo pitanje.

24 A vaše drugo pitanje je da li to treba da se primeni na
25 sve svedoke ili ne, mislim da sam i na to odgovorio.

1 Treće pitanje za Tužilaštvo, čuli ste naš stav u vezi s
2 time.

3 Da li timovi Odbrane nameravaju da organizuju zajedničke
4 razgovore, Odbrana se nije u pogledu toga usaglasila, ali,
5 čini mi se da ćemo to učiniti tako kad god je to moguće i samo
6 u izuzetnim okolnostima će više puta morati da se obavi
7 razgovor sa jednim te istim svedokom.

8 I kao što sam već rekao, predlog Tužilaštva nije
9 srazmeran s obzirom na veličinu predmeta i broj svedoka i mi
10 predlažemo, mi smatramo da je pristup rada sa MKSJ-a bolji u
11 ovom kontekstu koji je Kontradiktorni sistem rada, a kada je
12 reč o kategorijama svedoka, naš stav je da bi ovo bilo
13 značajno uža kategorija od one kategorije na koje se
14 Tužilaštvo pozivalo. To je sve što sam imao da kažem.

15 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Emmerson.

16 Da li Tužilaštvo želi nešto da kaže, jer bih želeo da
17 imamo pauzu zbog prevodilaca.

18 G. FERDINANDUSSE [Prevod]

19 Želeo bih samo da iznesem nešto u odnosu na ono što je
20 dosad rečeno bilo i obećavam da ću biti kraći.

21 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Mislim da smo rešili problem
22 lošeg zvuka koji smo imali maločas.

23 Sada je došlo do -- sada je 16:09h. Imaćemo pauzu od 21
24 minuta, nastavljamo sa radom u 16:30h i reč će imati tim
25 Odbrane g. Selimija.

1 --- Pauza u 16:09h

2 --- Nastavak sa radom u 16:33h

3 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Sada ću dati reč g. Tully.

4 Izvolite, imate reč.

5 Hvala, Časni Sude. ja ću pokušati da budem što je kraće
6 mogući [sic].

7 G. TULLY: [Prevod]

8 Branioci g. Thacija i g. Veselija su već pokrili mnoga
9 pitanja. Pre nego što počnem, reći ću da mi podržavamo sve
10 njihove argumente koje su do sada izneli.

11 Ja ću pokušati da tome još nešto dodam i ići ću pitanje
12 po pitanje.

13 Prvo pitanje koje se odnosi na pravni osnov za predloge
14 koji su izneti u pismenom podnesku Tužilaštva, naš stav je da
15 je najvažnije pravilo na koje se ovde poziva, Pravilo 80.
16 Svesni smo činjenice da u prvom pismenom izjašnjenju i u
17 drugom pismenom izjašnjenju Tužilaštva nije bilo direktnog
18 impliciranja Pravila 80. Oni su ga pozvali, ali ono nije bilo
19 direktno uključeno što je pomenuo i Branilac g. Thacija u
20 ponedeljak.

21 Međutim, u formulacijama svih ovih zahteva, uključujući i
22 izjašnjenja Tužilaca iznete u sudnici danas, svedoče o tome da
23 se radi o protokolu koji je predviđen suštinom Pravila 80, a
24 zajedno s njim je i zahtev da se zadovolje pravni standardi
25 tako nečega.

1 Po našem mišljenju, Tužilaštvo to nije uspeło. Samo
2 kratko u vezi sa pravnim osnovom za zaštitne mere po Pravilu
3 80 po svojoj prirodi. Zaštitne mere mogu da uskrate prava
4 optuženom npr. zakasnelo obelodanjivanje može da umanja pravo
5 optuženog da se pripremi za javno suđenje. Zbog tog rizika i
6 molimo da o tome vodite računa kada budete donosili odluku,
7 zaštitne mere su izuzetak u odnosu na pravilo i ne treba ih
8 olako shvatati, naročito ne treba ugrožavati pravo optuženog
9 na fer suđenje, a mi tvrdimo da se ovakvim protokolom upravo
10 to dešava.

11 Dakle, nekakva ravnoteža između prava optuženog i
12 svedoka, kao što su moje kolege ukazale i kao što smo izneli u
13 pismenom podnesku od 15. decembra, jeste da po Članu 42., kada
14 je reč o vođenju postupka, moraju se u potpunosti uzeti u
15 obzir i prava optuženog, kao i prava svedoka i po našem
16 mišljenju, kada se ove dve stvari, kada su u sukobu onda
17 ravnoteža mora da bude na korist optuženog, što je odraženo
18 [sic] i u Pravilu 80. Pre svega, teret je na strani koja traži
19 određene mere i u svakom slučaju mora da opravda zašto ih
20 treba odobriti, dakle, od svedoka do svedoka.

21 Drugo, zaštitne mere pokrivenne su određenim kriterijumima
22 koji mogu biti zadovoljeni. To je tako i pred drugim
23 Međunarodnim krivičnim sudovima, ali ne moramo ni ići na neke
24 udaljene primere, jer je to izneto i u aneksu odluke u vezi sa
25 Gucatijem i Haradinajem, gde je Tužilaštvo manje - više

1 tražilo isti takav protokol. Tu se traži da je strana koja je
2 tražila zaštitne mere, citiram "mora navesti konkretno
3 okolnosti koje objektivno opravdavaju primenu bašti [sic]
4 zaštitnih mera". Dakle, Tužilaštvo je to koje mora konkretno
5 da identifikuje rizik na koji se poziva u svakom slučaju i
6 zašto će zaštitne mere umanjiti takav rizik.

7 I najzad, pre nego što pređem na izjašnjenje Tužilaštva,
8 ravnoteža između prava, to je nešto na šta sam se pozvao i u
9 vezi sa Članom 40. i relevantnom formulacijom ravnoteža između
10 prava znači da i postoji ustaljeni princip po kome sve mere
11 koje se nameću moraju biti što manje restriktivne, a u isto
12 vreme omogućiti zaštitu žrtava i svedoka. To je odluka iz
13 Kamalhande koju je doneo Sudija pojedinac 6. oktobra 2017.
14 godine u tom predmetu.

15 Tako da, Časni Sude, ako mogu, sada ću preći na
16 izjašnjenje Tužilaštva u vezi sa ovim. Po našem mišljenju,
17 Tužilaštvo nije zadovoljilo pravne kriterijume u prvoj verziji
18 protokola nije postojao ni pokušaj da se opravdaju zaštitne
19 mere, baš ništa samo neka nejasna pozivanja na dostojanstvo
20 bezbednosti dobrobit svedoka, što mi razumemo, to je faktor
21 koji postoji u svakom od ovih suđenja.

22 Ali, odgovor Odbrane od 15. decembra sadržao naš zahtev
23 da oni opravdaju te rizike. Mi smo ukazali na nedostatke
24 njihovog zahteva i nismo dobili nikakav odgovor. Sve dok niste
25 naložili Sekretarijatu da odgovori u vezi sa ovim.

1 14. februara smo ušli u novu fazu koja se odnosi na
2 integritet dokaza. To je nešto što nije pokriveno Pravilom 80
3 niti se pojavilo u podnesku od 3. decembra. Zašto se to
4 pojavljuje sada?

5 Pa, zato što je to zakasneli pokušaj da se pokuša
6 opravdanje primene koja se odnosi na Pravilo 80 time što se u
7 suštini iznose nepotkrepljeni navodi protiv naših kolega i
8 Odbrane u celini.

9 Ja ne bih želeo više da zalazim u pojedinosti, moje
10 kolege su sve već osvrnule na to, ali u svakom slučaju, rizik
11 nije objektivno opravdan, niti su zadovoljeni drugi
12 kriterijumi za ovakav zahtev za primenu zaštitnih mera.

13 I da završim, Tužilaštvo nije zadovoljilo pravne
14 kriterijume u vezi sa primenom Pravila 80 za koje se oni
15 zalažu.

16 Sada ću preći na vaše pitanje br. 2.

17 Naš stav u vezi s tim nadovezuje se na ono što smo rekli
18 u vezi s prvim pitanjem. Mi delimo zabrinutost branioca g.
19 Thacija i g. Veselija koji su dobili u pitanje apsurdnost
20 pretpostavke da bi ove mere trebalo da se odnose na sva lica
21 sa spiska svedoka.

22 Smatramo da su iz toga treba da budu izuzete ličnosti kao
23 što su diplomati, generali i drugi koji su pomenuti. U skladu
24 sa onim što smo imali da kažemo o prvom pitanju, smatramo da
25 je potrebno proceniti rizik na individualnoj osnovi od slučaja

1 do slučaja.

2 I da budemo sasvim jasni, mi se ne protivimo ideji
3 zaštitnih mera koje bi se primenila ne nekog od svedoka i
4 takođe nas vređa bilo kakva insinuacija da je to naš stav. Ali
5 takođe, Pravilnik o postupku i dokazima postoji već više
6 godina. Tužilaštvu je to dobro poznato. Tužilaštvo se toga
7 prethodno pridržavalo i to treba da čini i sada. Mi od njih
8 tražimo da se toga pridržavaju u potpunosti i da to urade kako
9 treba i to je sve.

10 I samo da dodam, ako već treba naložiti određene mere.
11 Smatramo da one treba da budu što manje restriktivne, a da u
12 isti mah obezbede zaštitu svedoka.

13 Prelazim na treće pitanje: stav u vezi sa pravom na fer
14 suđenje. Još jednom, da ne ponavljam previše ono što sam
15 rekao. Mi se slažemo sa onim što su iznele naše kolege,
16 naročito kada je reč o kršenju prava da se optuženi zaštite od
17 samookrivljanja i prava na pripremu Odbrane.

18 Kada je reč o jednakosti snaga u suđenju, to je
19 komplikovana tema. Naš je stav na predloženi protokol
20 jednostran. Mi smatramo da su ovo mere koje se traže
21 unilateralno protivno interesima Odbrane i da to treba da
22 zabrine vas, pošto brine i nas.

23 A, kada je reč o formulaciji jednakosti odn.
24 ravnopravnosti strana u postupku, moj kolega g. Kehoe je
25 upotrebio drugu formulaciju, ali ja se slažem i sa onom koju

1 je on izrekao. Princip je sasvim jasan. Naime, "Lice mora
2 imati razumne mogućnosti da iznese svoje argumente pod
3 uslovima da nije u nepovoljnom položaju u odnosu na suprotnu
4 stranu."

5 To je jednostavna formulacija, ali teškoća se javlja kada
6 primenimo princip ravnopravnosti snaga na ovaj predmet. Kako
7 možemo utvrditi da li je došlo do kršenja tog principa.
8 Okolnosti u svakom predmetu su drugačije, strane su u
9 drugačijem položaju, ali mi vam tvrdimo da u ovom predmetu ima
10 dovoljno indikatora koji bi trebalo da vas alarmiraju i da vam
11 ukažemo na to da je ovde u pitanju kršenje tog prava.

12 Šta je važan kriterijum da bi se utvrdilo da je došlo do
13 takvog kršenja. Mi smo i u pismenim podnescima to izneli i
14 sada ćemo to ponoviti i ponoviti ono što su rekle naše kolege,
15 da neutralne formulacije koje se koriste predstavljaju samo
16 neku vrstu dimne zavese, jer ovaj predlog je usmeren
17 prvenstveno na Odbranu. To se vidi iz konteksta položaja u
18 kome se Odbrana nalazi.

19 Teret dokazivanja je na Tužilaštvu, kao što smo već čuli.
20 Odbrana ništa ne mora da dokaže, a Tužilaštvo treba da dokaže
21 sve. To je odraženo [sic] u Pravilu 104(5) u kome kaže da
22 Odbrana ukoliko želi da iznosi svoje argumente, ima
23 diskreciono pravo tj., može tražiti od Tužilaštva da ono
24 dokaže svoje argumente. Tako je bilo u prošlosti. Mi tražimo
25 da nam bude pružena ista ta prilika i u ovom postupku.

1 Očigledno je da su konkretna pitanja koja se odnose na
2 video snimke, mogu da utiču na pitanje diskrecije i time ću se
3 pozabaviti obaška, ali okolnosti ovog predmeta, drugačije su
4 od drugih predmeta pred međunarodnim ili nacionalnim sudovima.
5 Imamo više od 300 svedoka.

6 Dakle, treba sagledati položaj u kome se Odbrana nalazi.
7 Mogli smo da sprovedemo određene istrage, ali tek sada
8 dobijamo informacije koje su ključ za pokretanje ozbiljnih
9 istraga. Po našem mišljenju, kada se pročita ovaj protokol i
10 kada se čuje strana koja poziva svedoka, realno to treba
11 čitati kao Tužilaštvo, a suprotna strana je realno uvek
12 Odbrana.

13 E, sada, Časni Sude, po našem mišljenju odgovor
14 Tužilaštva od 14. februara 2022. to potvrđuje. Pre svega, naše
15 kolege optužuju se da bi se spisak svedoka prihvatio onako
16 kako ga predlaže Tužilaštvo.

17 Tvrdi se da su svi svedoci pod velikim pritiskom da
18 dokažu svoj patriotizam da dokažu svoj patriotizam i da se
19 distanciraju od Tužilaštva bez ikakvih dokaza, bez ikakvih
20 referenci.

21 Treće, nepotkrepljene reference na navodne rizike koji se
22 odnose na integritet dokaza, samo zbog toga što Odbrana
23 provodi svoju istragu.

24 I najzad, i mislimo da ovde oni zaista pokazuju svoj stav
25 najvažniji deo protokola je prosto taj da Tužilaštvo treba da

1 bude prisutno u toku svih razgovora. To nije objektivno
2 opravdano, kao što nisu zadovoljeni ni zahtevi izneti u
3 Pravilu 80.

4 Tražim od vas da uzmete u obzir još dve stvari.

5 Tužilaštvo traži sudski nalog da bi svi svedoci ispali
6 svedoci Tužilaštva, što utiče na kategoriju svedoka kao takvih
7 i ne moram da ponavljam ono što su već rekle moje kolege o
8 tome čiji su svedoci ili nisu.

9 A, kada je reč o traženju zaštitnih mera, ukoliko se
10 poziva na diskreciono pravo sudije, to treba još više da vas
11 alarmira.

12 I da zaključim, uz dodatak onoga što smo već pismeno
13 izneli, jasno je da je ovo jednostrani zahtev.

14 A, sada ću preći na četvrto pitanje, to je sasvim kratko.
15 Namera timova Odbrane je da organizujemo razgovore sa
16 svedocima zajednički.

17 Mi smo otvoreni za saradnju sa našim kolegama i sada i u
18 budućnosti, ali bismo želeli takođe da ukažemo da je naš stav
19 da se to mora obaviti po odluci pojedinačnim timova Odbrane,
20 ali ne da joj bude nametnuto iz prostog razloga što je
21 logistika drugačija.

22 U drugim smo fazama istrage i to bi nas moglo sprečiti da
23 na delotvoran način obavimo takve razgovore. Ako bismo bili
24 prinuđeni da to radimo, mogli bismo propustiti priliku da
25 obavimo razgovor sa svedokom. Takođe, timovi Odbrane nemaju

1 identične interese kada je reč o razgovoru sa svedocima.

2 Mi smo svesni činjenice da možda svedoci možda moraju da
3 se podvrgnu tome da četiri puta sa njima bude obavljen
4 razgovor, ali ako oni to ne žele, mogu to uvek da kažu.

5 Peto pitanje nije bilo upućeno nama.

6 Šesto pitanje je stav branilaca i timova Odbrane i
7 Sekretarijata u vezi sa predlogom iz odgovora Tužilaštva na
8 izjašnjenja Sekretarijata.

9 Kada je reč o obaveznom prisustvu predstavnika Tužilaštva
10 prilikom obavljanja razgovora sa svedokom. Po našem mišljenju,
11 to bi moglo na neki način zastrašiti svedoke koji bi sa nama
12 došli da razgovaraju, jer bi oni na neki način bili prinuđeni
13 da se u isti mah pojavljuju i pred Tužilaštvom. Možda ne bi
14 bili voljni da iznesu ono što imaju Odbrani plašeći se
15 Tužilaštva zbog toga što su neki drugi ljudi već imali status
16 osumnjičenih. Možda bi želeli da pomognu jednoj strani, a ne
17 drugoj, pa bi zadržali neke oslobađajuće dokaze za sebe, iz
18 tog ili nekog drugog razloga.

19 I još jedan finalni argument koji se odnosi na video
20 snimanje razgovora sa svedokom.

21 Meni je jasno da to nije uključeno kao poslednja stavka u
22 poslednjim izjašnjenjima Tužilaštva, ali se na to pominje kao
23 nešto što je prikladno i nužno.

24 Da vas podsetim samo da se ne radi o predlogu da se snima
25 video snimak razgovora sa svedocima. Predlog je da se napravi

1 video snimak, kao i istraga Odbrane, a da onda bilo koja
2 strana u postupku može da to podnese na usvajanje kao dokazni
3 materijal. Nas zabrinjava i otkriće istrage ili ni ispitivanja
4 na koje se oslanja Odbrana. Tokom razgovora sa svedokom, mi se
5 moramo toga držati, ali moramo moći da to sprovodimo bez
6 straha da će to uticati na interese optuženih.

7 Mi se pitamo koja je veza između zaštite svedoka i
8 korišćenja takvih video snimaka da bi se time potkrepila
9 argumentacija Tužilaštva. To su dve odvojene stvari. navodi
10 protiv Tužilaštva su nešto što je na Tužilaštvu. Zašto bi se
11 oni sada oslanjali i na video snimke da bi potkrepili svoje
12 tvrdnje, ali tako pravilo išlo bi u korist Tužilaštva u svakom
13 slučaju i to u velikoj meri, a pri tome nema jasne veze sa
14 zaštitom svedoka.

15 Kada je reč o modelu koji je usvojen pred Međunarodnim
16 sudom pravde, mi usvajamo argumente koje je izneo tim Odbrane
17 g. Thacija. Hvala.

18 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam. G. Tully.

19 Vi dakle podržavate izjavu da to suprotno Evropskoj
20 konvenciji o ljudskim pravima?

21 G. TULLY: [Prevod] Da, Časni Sude.

22 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] I, dakle vaš argument je isti
23 kao i argument koji je predstavila Thacijeva Odbrana.

24 G. TULLY: [Prevod] Da, Časni Sude.

25 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Vi znači smatrate, da se

1 narušava pravo optuženog da se samoneokrivljuje. Ukoliko je
2 Odbrana prinuđena da obelodanjuje materijale tokom istrage.

3 G. TULLY: [Prevod] Tako je, Časni Sude.

4 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Međutim, ja bih se nadovezao na
5 nešto što sam rekao nešto ranije. Znate da u većini
6 kontinentalnih sistema čak i kada je Odbrani dozvoljeno da
7 vodi razgovor sa svedocima, takvi razgovori se vode pred
8 Istražnim sudijom. I ne postoji nikakva zaštita od
9 samookrivljavanja. Odbrana je u takvim slučajevima dužna da
10 obelodani razgovore pred Sudom i Tužilaštvo je prisutno u isto
11 vreme.

12 G. TULLY: [Prevod] Da, Časni Sude, nama je to poznato,
13 ali naš stav je da obelodanjivanje --

14 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Ja ne pokušavam ovde nikome da
15 podnesem zamku. Samo kažem, ako vam je poznato, ako vi kažete,
16 ako vi tvrdite da to predstavlja problem, onda znači da taj
17 problem postoji u velikom broju evropskih zemalja.

18 G. TULLY: [Prevod] Pa, Časni Sude, to jeste malo nezgodna
19 situacija. Ja ne želim da vređam kolege koje rade u drugačijim
20 pravnim sistemima, ali mi smatramo da da i to predstavlja
21 kršenje prava optuženih. Ne bih dalje zalazio u tu
22 dokumenataciju.

23 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

24 G. TULLY: [Prevod] Hvala vama, Časni Sude.

25 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Sada prelazimo na poslednji tim

1 Odbrane.

2 G. Baiesu.

3 G. BAIESU: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

4 Mi, ekipa Odbrane Krasniqija, u punoj meri podržavamo
5 argumentaciju koju su iznele ostale ekipe Odbrane i opiremo se
6 usvajanju protokola.

7 Glavni problem predstavlja to što Tužilaštvo pokušava da
8 nametne jedan protokol opšte prirode, koji bi važio za sve
9 svedoke Tužilaštva, bez ikakvog pokušaja da se utvrdi kakve su
10 pojedinačne okolnosti koje se tiču svakog od tih svedoka i da
11 li je zaista svakome od njih potreba zaštita kakvu protokol
12 donosi.

13 Ukoliko je nekom pojedinom svedoku neophodna zaštita,
14 onda neka Tužilaštvo uloži zahtev za zaštitne mere, ali Sud
15 mora da izbegne situaciju kada se zaštitne mere primenjuju na
16 sve svedoke u ovom predmetu među kojima su mnogi međunarodni
17 svedoci i ne izistkuju nikakvu zaštitu.

18 Da se izjasnimo o tački 1 u dnevnom redu. Treba dakle da
19 se utvrdi kakav je pravni osnov za ovaj protokol. Pravilo 80
20 moglo bi da predstavlja osnov za nametanje zaštitnih mera za
21 nekog određenog svedoka, kada su te mere nužne i
22 proporcionalne i kada se objektivno razlozi za to i kada se
23 utvrdi da su zadovoljeni odgovarajući pravni standardi.

24 Ali, Pravilo 80 ne može predstavljati pravni osnov za
25 nametanje protokola opšte prirode koji bi se primenjivalo na

1 sve svedoke. Iz reči u Pravilu 80, jasno je da sve zaštitne
2 mere moraju biti saglasne sa pravima optuženih. Da mora da se
3 traži saglasnost svedoka koji je u pitanju i da zaštitne mere
4 moraju da budu proporcione i saglasne odgovarajućim
5 okolnostima.

6 Već kada je doneta prva opšta Odluka o obelodanjivanju
7 dokaza i povezanim pitanjima, F99, Sud je jasno stavio do
8 znanja da potrebnu za zaštitnim merama treba ocenjivati od
9 slučaja do slučaja. I ta ocena je dosledno posle primenjivana
10 kada je bilo reči o svim zahtevima za zaštitne mere.

11 Osnovni problem koji se postavlja kada je reč o ovom
12 protokolu, jeste da se zapravo izbegava ta neophodna procena
13 od slučaja do slučaja.

14 Moj kolega g. Ellis će se sada izjasniti u vezi sa drugim
15 pitanjem.

16 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Baiesu.

17 G. Ellis.

18 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

19 Hvala, Časni Sude.

20 Na samom početku ću reći ovo: Mi u potpunosti razumemo i
21 podržavamo potrebu da se zaštite dostojanstvo, privatnost i
22 dobrobit svedoka u ovom predmetu i jasno nam je da je potrebno
23 da se ne izaziva nova trauma kod svedoka koji su ujedno i
24 žrtve. I bilo da se ovaj protokol usvoji ili ne, nama svakako
25 nije namera da postupamo na način koji bi ugrozio

1 dostojanstvo, privatnost ili dobrobit svedoka u predmetu.

2 I najbolji dokaz u prilog toj tvrdnji jeste to što smo mi
3 u posedu imena svedoka koja su nam obelodanjena u prvoj turi u
4 decembru prošle godine, ali koliko je nama poznato, nikakve
5 pritužbe nisu uložene u pogledu aktivnosti koje smo mi od tada
6 vodili tokom brojnih meseci.

7 Pitanje broj 2 na dnevnom redu, takođe je važno pitanje
8 po našem mišljenju. Bez obzira da li ćemo da ga sagledamo sa
9 tačke gledišta Pravila 80 Pravilnika, ili šire gledano sa
10 tačke gledišta ljudskih prava. Proporcionalnost jeste pitanje
11 koje se legitimno postavlja. Nije potrebno nametati zaštitu
12 svakom svedoku u situaciji kada ne postoji nikakva objektivna
13 potreba da se izreknu tražene mere.

14 A, po svojoj prirodi, ovaj protokol je uopšten, tako da
15 Tužilaštvo traži da se mere nametnu na svih 300 i više svedoka
16 koji se nalaze na spisku Tužilaštva. Ti svedoci imaju
17 različite biografije, zauzimaju različite položaje, svedočiće
18 o različitim temama i mnogima nije potrebna zaštita kakva se
19 nameće ovim protokolom.

20 Najjasniji primer i to je primer koji su već citirali svi
21 timovi Odbrane, jeste primer međunarodnih svedoka koji su na
22 spisku Tužilaštva. Imamo preko 30 takvih svedoka koji su ili
23 političari na visokom nivou iil pak vojni oficiri iz
24 međunarodnih organizacija, državni službenici, službenici
25 nevladinih organizacija, svedoci veštaci. To su upravo svedoci

1 sa kojima će Odbrana ponajpre želeći da porazgovara. Kakvo
2 opravdanje postoji da se protokol nameće za ontakte sa tim
3 svedocima.

4 Da li se zaista ovde ozbiljno tvrdi da će jedan vojni
5 oficir visokog ranga biti uplašen pri pomisli da treba da
6 porazgovara sa Odbranom ili da će kod njega izazvati traumu
7 ili povrediti njegovo dostojanstvo i privatnost. Naš stav
8 glasi da to nikako ne može biti slučaj, a to važi za znatan
9 broj svedoka na spisku Tužilaštva.

10 Dakle, naš je stav da je to jasan primer da protokol ne
11 može da se primeni na svakog svedoka uopšte uzev --

12 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] G. Ellis, vi govorite o načelu
13 proporcionalnosti, međutim, ko treba da proceni koji svedoci
14 treba da uživaju zaštitu kakvu protokol donosi? Da li treba da
15 udvojimo spisak svedoka koji već uživaju zaštitne mere, ili
16 smatrate da za svakog svedoka Panel treba da donese
17 pojedinačnu odluku. Da li je to ono što vi predlažete?

18 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
19 Časni Sude, u praktičnom smislu, ja samo vidim dva načina da
20 se tome pristupi.

21 Jedan pristup bi bio da bilo Tužilaštvo ili Zastupnik
22 žrtava ulože novi zahtev za u suštini nove zaštitne mere za
23 one svedoke za koje zaista postoji potreba da se takve mere
24 izreknu.

25 Jedini drugi pristup koji meni pada na um, jeste onaj

1 koji se nagoveštava u tački 2 na dnevnom redu, a to je da se
2 pokuša i pronađe metod da se svedoci podele na kategorije. Ako
3 sam ja pravilno shvatio argumentaciju koju je izneo g.
4 Emmerson iz Odbrane g. Veselija, očigledno bi da bi na primer
5 u jednoj takvoj zainteresovanoj kategoriji bili svedoci koji
6 su ujedno i žrtve.

7 Čini se da su to jedina dva moguća pristupa. Ako treba da
8 se bira između ta dva pristupa, ja bih se založio za to da se
9 svaki put uloži novi zahtev na odnosu konkretnih okolnosti
10 koje se tiču svakog pojedinog svedoka. Na osnovu posla koji je
11 već obavljen u tom smeru, smatram da bi to bilo praktično
12 govoreći manje zahtevno nego što to u prvi mah izgleda.

13 Želeo bih da navedem jedan primer svedoka kojima zapravo
14 ovaj protokol ne bi bio ni od kakve koristi. To su svedoci
15 koji su nekadašnji pripadnici OVK, uključujući i lica koja su
16 prethodno već davala iskaze u javnosti i to u više navrata. Ti
17 svedoci nisu izrazili pojasan, u slučaju da se njihov
18 identitet obelodani Odbrani i mi smo upoznati sa njihovim
19 identitetom već čitav niz meseci. Reč je o svedocima koje je
20 Tužilaštvo prvobitno saslušavalo kao osumnjičene. To su
21 svedoci na spisku Tužilaštva koje je Tužilaštvo prvobitno
22 pozvalo na razgovor kao osumnjičene koji su razgovorima
23 prisustvovali zajedno sa vlastitim advokatima, i koji su
24 odbili da odgovore na pitanja Tužilaštva, što je bilo njihovo
25 pravo.

1 Ukoliko se takvi svedoci slože i pristanu da se sastanu
2 sa Odbranom, zbog čega Tužilaštvo treba da prisustvuje takvom
3 razgovoru sa Odbranom. Očigledno je da bi ih prisustvo
4 Tužilaštva samo zastrašilo. Pažljivo biram reči kada to
5 govorim. Kažem, ukoliko bi se takvi svedoci saglasili da
6 razgovaraju sa Odbranom jer naglašavam da su svi razgovori
7 koje bismo -- da bi svi razgovori koje bismo mi vodili bili
8 zasnovani na saglasnosti svedoka. Ja nemam nikakva ovlašćenja
9 zahvaljujući kojima bih mogao da prinudim svedoka da se sa
10 mnom sastane ukoliko svedok to ne želi.

11 No, ukoliko svedok pristane da se sastane sa mnom, nemam
12 ni mogućnosti da ga prisilim da odgovara na pitanja. Tako da
13 je uopšte uzev rad Odbrane zasnovan na saglasnosti svedoka.
14 Kada je pak reč o svedocima koji su ujedno i žrtve, slažem se
15 sa argumentacijom koja je već iznesena. Što se tiče svedoka
16 koje zastupaju advokati, član 16 u kodeksu profesionalne etike
17 bi tu trebalo da se aktivira. Potrebno je kontaktirati
18 Zastupnika žrtava, to je stvar učtivosti, ali takođe i obaveze
19 u skladu sa kodeksom profesionalnog ponašanja. Naravno,
20 praktično će možda biti potrebno da se zna koga ko zastupa
21 svedoke koji su ujedno i žrtve.

22 Takođe me brine i argumentacija koje je Tužilaštvo iznelo
23 u svom izmenjenom predlogu. Tužilaštvo tu traži da uvek bude
24 prisutno na razgovorima koji se vode sa svedocima koji se vode
25 na njihovom spisku bez obzira na to da li svedok to želi ili

1 ne. Logika takve argumentacije nije jasna, osim ukoliko oni ne
2 očekuju da će biti svedoka koji će osećati obavezu da pristanu
3 na razgovor, ukoliko je Tužilaštvo prisutno.

4 Ali, šta je sa onim svedocima koji kažu da su spremni da
5 razgovaraju sa Odbranom bez prisustva Tužilaštva, zar protokol
6 ne treba da predvidi takvu situaciju?

7 Eto, to je što imam da kažem u vezi sa tačkom 2, a u vezi
8 sa tačkom 3, dajem reč g. Baiesu.

9 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

10 G. Baiesu, izvolite.

11 G. BAIESU: [Prevod] Mi -- kada je reč o ovoj tački
12 dnevnog reda, se zalažemo u prvoj meri za pravo na pravično
13 suđenje, i podržavamo svu argumentaciju koju su izneli
14 prethodni govornici iz Odbrane na tu temu.

15 Ukoliko se traži da Tužilaštvo prisustvuje svim
16 razgovorima sa svedocima na njihovom spisku, to je način da se
17 Tužilaštvu da pristup i uvid u to kakve će biti linije
18 ispitivanja Odbrane u vidu dokumentacije Odbrane u dokaze koji
19 bi eventualno mogli biti samookrivljujući za optužene, a
20 Tužilaštvo a priori, ne bi smelo da ima pravo na uvid na takve
21 dokumente.

22 I kao što sam već rekao, obaveze obelodanjivanja, nisu --
23 su asimetrične u skladu sa Pravilnikom. Odbrana ima pravo da
24 obelodani svoju dokumentaciju Tužilaštvu svega 15 dana pre
25 izvođenja dokaza i samo da predoči da obelodani samo one

1 dokaze na koje ima nameru da se osloni tokom izvođenja dokaza.

2 Sledeća tačka na dnevnom redu je tačna 4. Odbrana
3 Krasniqija je spremna da vodi zajedničke razgovore, ali nije
4 isključeno da će prioriteti različitih timova Odbrane biti
5 različiti kada je reč o istrazi. Tako da, nije baš verovatno
6 da će biti veliki broj zajedničkih razgovora.

7 Skačem sada na tačku dnevnog reda 6, a kasnije će se moje
8 kolege osvrnuti na ostale tačke dnevnog reda. Kada je reč o
9 prilagođenom predlogu Tužilaštva. Naša glavna primedba jeste
10 da se zapravo da taj promenjeni predlog ne rešava suštinske
11 primedbe. Glavni problem sa predloženim protokolom jeste što
12 se on sveobuhvatno primenjuje na sve svedoke koji su na spisku
13 Tužilaštva bez ikakve razlike između onih koji je zaštita
14 potreba i onih kojima takva zaštita nije potrebna. I dok se ne
15 reši to glavno sporno pitanje bilo kakve promene u načinu na
16 koji je protokol napisan, neće biti dovoljan da se zaštite
17 prava optuženog na pravično suđenje.

18 Najzad, mi se ni na koji način ne slažemo sa pristupom
19 koje predlaže Tužilaštvo, kada zahteva da prisustvuje svim
20 razgovorima, čak i ukoliko na to svedok ne pristaje. Ukoliko
21 svedok želi nešto da podeli sa Odbranom i ne želi to da učini
22 u prisustvu Tužilaštva, onda će ih prisustvo Tužilaštva u toj
23 nameri obeshrabriti.

24 Zamislite situaciju u kojoj svedok želi da porazgovara sa
25 Odbranom o načinu na koji je postupalo Tužilaštvo tokom

1 vođenja razgovora ili pripreme izjava. Očigledno je da takav
2 svedok neće slobodno razgovarati na te teme u prisustvu
3 Tužilaštva. A sada uz vaše odobrenje, dajem reč opet g.
4 Ellisu, kako bi se on osvrnuo na preostale tačke dnevnog reda.

5 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala vam.

6 I dajem ponovo reč g. Ellisu i podsećam vas da se vaših
7 15 minuta bliži kraju. Hvala.

8 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] U
9 tom slučaju, Časni Sude --

10 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Izvinite, g. Ellis, imamo
11 poteškoća sa vezom, ne čujemo vas dobro. Budite ljubazni pa
12 ponovite šta ste maločas rekli. Nadam se da će se veza ponovo
13 uspostaviti.

14 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
15 Izvinjavam se, Časni Sude, da li je sada bolje?

16 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Nažalost, ne čujete se baš puno
17 jasnije. Predlažem da uključite samo svoj mikrofonski, a da
18 isključite video prenos, možda će to biti od pomoći.

19 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
20 Nejasno.

21 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Nažalost, sada vas ne čujemo
22 uopšte, bojim se da se slika na ekranu zamrzla.

23 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
24 Pokušavam da isključim video, da li me sada čujete?

25 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Da, mislim da vas sada čujem.

1 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

2 Izvinjavam se zbog ovih problema, Časni Sude. jednostavno sam
3 želeo da kažem da se tačka dnevnog reda 5, obraća pre svega
4 Sekretarijatu, pa ću to preskočiti.

5 Ali bih rekao nešto o tački 7., u ovom vremenu koje mi je
6 preostalo.

7 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Izvolite, imate reč.

8 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

9 Časni Sude, naš stav uopšte uzev jeste da postoji izvesna
10 opasnost ukoliko modele iz drugih sudova neposredno
11 primenjujemo na predmete pred ovim sudom. Svaki sud ima
12 različitu tačku gledišta, jer ima vlastiti statut, vlastiti
13 pravilnik i okolnosti u predmetima koji se pred tim sudom
14 vode, nisu isti. To je naročito slučaj kada je reč o
15 Međunarodnom krivičnom sudu.

16 Statut tog međunarodnog suda je materijalno različiti od
17 statuta Specijalizovanih veća Kosova. Po samoj svojoj prirodi,
18 Međunarodni krivični sud mora da bude kadar da deluje u svim
19 zemljama i u svako vreme bez obzira na to da li data zemlja
20 saraduje sa sudom ili ne i bez obzira na to da li je sukob u
21 toku ili nije.

22 Specijalizovana veća Kosova imaju nadležnost prevashodno
23 kada je reč o Kosovu. Ona su osnovana unutar pravnog sistema
24 Kosova i nije [sic] nadležnosti Specijalizovanih veća
25 proističu iz kosovskih zakona. To isto važi i za ovlašćenja

1 Kosovske policije. A Veća se bave sukobom koji se završio pre
2 nekih 20 godina. Važno je imati u vidu i da obim ovog predmeta
3 je različit od svega sa čim je Međunarodni krivični sud
4 prethodno imao posla.

5 Uzmite npr. predmet Bemba. U njemu je iskaz dalo oko 42
6 svedoka Tužilaštva. Predmet Gbagbo, 82 svedoka Tužilaštva koji
7 su usmeno dali iskaz, ali nikada nije bilo predmeta sa preko -
8 - sa 265 svedoka od kojih se očekuje usmeni iskaz.

9 Tako da primena protokola svakako ne bi funkcionisala na
10 isti način kada imate toliki broj svedoka i još pri tom i 4 za
11 optužena. Dakle, ni praksa drugih sudova nije ista kada je reč
12 o ovoj temi. Koliko mi je poznato, sličan protokol nije
13 postojao na Međunarodnom sudu za bivšu Jugoslaviju, koji je po
14 svojim nadležnostima najbliži Specijalizovanim većima Kosova u
15 smislu vremenskog i geografskog ograničenja, ali strane u
16 postupku su mogle da traže zaštitne mere, ukoliko su takve
17 mere bile potrebne.

18 Skrećem pažnju na odluku koja je doneta u predmetu
19 Karadžić 8. novembra 2012. godine. Sigurna sam da je ta odluka
20 dobro poznata Tužilaštvo, jer je g. Tieger bio tužilac u tom
21 predmetu. Odluka se odnosila na razgovor sa svedocima Odbrane
22 i stav Tužilaštva u tom predmetu je bio da Tužilaštvo nije
23 vlasnik svedoka i da Odbrana može da razgovara sa svedocima.

24 Po mom mišljenju, to je upravo ono što predlažemo i sada
25 ovde, a to je da bi moralo postojati opšte pravilo da se može

1 obaviti razgovor sa svedocima suprotne strane i da postoji
2 mogućnost da se traže zaštitne mere kada su potrebne i kada
3 shodno režimu zaštitnih mera te mere mogu -- su zaista
4 opravdane i da se to može dokazati.

5 Kada je reč o tački 8, mi ćemo vrlo rado voditi *inter*
6 *partes* razgovor sa suprotnom stranom. Ukoliko je stav
7 Tužilaštva da protokol treba da se primeni na sve svedoke,
8 onda nažalost taj naš razgovor neće ići daleko.

9 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

10 Sada dajem reč Sekretarijatu.

11 G. Nilsson, molim da odgovorite na pitanja koja su
12 postavljena i ukoliko želite da ažurirate prethodno dato
13 izjašnjenje, nakon odgovora Tužilaštva, naročito kada je reč o
14 tome kakav će to imati uticaj na Sekretarijat u smislu budžeta
15 i organizacija.

16 G. Nilsson, imate reč.

17 G. NILSSON: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

18 Da. Ja sam želeo da se usredsredim na pitanja 5 i 6 koja
19 su upućena upravo Sekretarijatu. Nemam ništa da kažem u vezi
20 sa drugim pitanjima.

21 Najpre peto pitanje. Da li Sekretarijat može da dostavi
22 detaljnije informacije o posledicama predloženog protokola s
23 obzirom na odgovore koji su dati na to izjašnjenje. Ja bih
24 ostavio po strani revidirani predlog koji je iznelo Tužilaštvo
25 u pogledu tog protokola, kasnije ću se vratiti na to.

1 Mi smo primili neke indikacije o broju svedoka sa kojima
2 žele da obave razgovor i takođe, dobili smo indikaciju u
3 pogledu nekih drugih pitanja koja se pominju u tim podnescima,
4 koja se tiču broja razgovora, gde bi se ti razgovori odvijali,
5 koliko bi trajali itd.

6 Kada je reč o tim pitanjima, Odbrana nije mogla da da
7 više informacija, što je sasvim razumljivo, rekao bih i teško
8 je odgovoriti na ova pitanja uopšteno. No, mi smo zahvalni na
9 informacijama koje smo dobili od Odbrane kako bismo i vi i mi
10 znali šta imamo pred sobom.

11 Kada je reč o tome na šta može da očekuje Sekretarijat,
12 nama su potrebne precizne informacije, kako bismo mogli sve
13 ovo da planiramo da iskoristimo sve naše resurse i ako je
14 potrebno tražimo dodane resurse.

15 Nažalost, mi nemamo te tačne informacije u tom trenutku,
16 tako da ukoliko se od Sekretarijata traži da pruži pomoć onako
17 kako je predviđeno prvobitnom verzijom protokola, mi bismo
18 morali da se sastanemo sa stranama i vidimo na koji najbolji
19 način mi možemo da obavimo naš zadatak i kako da napravimo
20 plan kao što se pravi plan za bilo kakvu misiju. I jedino u
21 takvom konkretnom kontekstu bi mogli da sprovedemo ocenu
22 izvodljivosti.

23 Dakle, pitanje nije da li možemo da pomognemo, već kako.
24 To je sve što mogu da kažem kada je reč o tome s obzirom na
25 informacije kojima raspolažemo danas.

1 Kada je reč o šestom pitanju, revidirani predlog predviđa
2 mnogo ograničeniju ulogu Sekretarijata. U suštini, tu se kaže
3 da bi se napravio nekakav dogovor u pogledu toga u kojoj meri
4 bi Sekretarijat bio uključen u neke razgovore u izmenjenim
5 okolnostima i o tome mora da donese odluku Panel ili vi
6 konkretno, Sudija. A, koliki bi bio obim i uloga Sekretarijatu
7 u tim okolnostima je nešto u čemu bi se donela odluka na
8 temelju zahteva koji podnese strana koja poziva svedoka, ili
9 bilo koja druga strana.

10 Ukratko. U takvom slučaju kao što je predviđeno
11 revidiranim protokolom, to je nešto što bi Sekretarijat mogao
12 da učini, ali bih želeo da se razmotri da nam je potrebno da
13 dobijemo obaveštenje dovoljno blagovremeno kako bismo mogli da
14 sve organizujemo i da budemo u mogućnosti da na delotvoran i
15 blagovremen način pružimo naše usluge. Mislim da je to sve što
16 sam mogao da kažem u vezi sa tim pitanjem.

17 Kada je reč o poslednjem pitanju koje ste postavili, ne
18 znam da li možemo da odgovorimo na to da li bismo mi
19 učestvovali u *inter partes* razgovorima. Ukoliko do njih dođe,
20 mi ćemo naravno biti na raspolaganju za konsultacije, ali mi
21 bismo možda imali samo ograničenu ulogu u takvim razgovorima.

22 Hvala.

23 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Nilsson.

24 Sada ću se obratiti Tužilaštvu.

25 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

1 Pre nego što Tužilac odgovori, da li ćete mi dati 2 minuta?

2 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Daću reč Tužilaštvu i onda će
3 svako imati još jednu priliku da se obrati Tužilaštvu.

4 Izvolite ali samo u vezi s onim što je rekla Odbrana, ali
5 nemojte iznositi nove argumente, moramo da završimo.

6 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Hvala, Časni Sude.

7 Najpre, kada je reč o pravnim pitanjima da odgovorim na
8 ono što je rekla Odbrana, Član 21. stav 3 Rimskog statuta,
9 traži da tumačenje i primena svih odredbi sa MKS-a moraju biti
10 u skladu sa međunarodno priznatim ljudskim pravima.

11 Pod 2., kada je reč o tome da bi obelodanjivanje izjava
12 svedoka koji su date Odbrane, kršila prava na pravično
13 suđenje, to je nešto što je opovrgnuto drugostepenom presudom
14 sa MKSJ od 15. februara 1999. godine u stavovima 323 do 327
15 predmet Tadić.

16 I još nešto, nekoliko timova Odbrane je reklo da navodno
17 ne postoji klima zastrašivanja na Kosovu u da je to apsolutno
18 netačno. Značajni dokazi su predloženi pred ovim Sudom u
19 pogledu toga u vezi sa pritvorom optuženih.

20 Situacija je toliko teška, da je Specijalizovano
21 Tužilaštvo bilo u nemogućnosti da osigura saradnju
22 međunarodnih veštaka i svedoka, upravo zbog njihove bojazni za
23 bezbednost, imajući u vidu klimu koja vlada na Kosovu, a to su
24 međunarodni svedoci.

25 Mi smo već govorili Sudu o konkretnim primerima gde

1 postoje takve bojazni za bezbednost i gde su međunarodni
2 svedoci bili izloženi zastrašivanju. Ja se konkretno pozivam
3 na podnesak F5 prilozi 1 stavovi 6 i 7, a kada je reč o
4 brojnim drugim međunarodnim svedocima, Tužilaštvo je moralo da
5 dobije striktna odobrenja i ispuni određene uslove kako bi
6 uopšte moglo da razgovara sa njima.

7 Kada je reč o svedocima na Kosovu, te bojazni su još
8 mnogo veće. Na ovom sudu postoje pravila i propisi, ali
9 postoji određena realnost na Kosovu, a realnost je da su
10 svedoci pod velikim pritiskom kada nemaju izbor kada im se
11 obrati Odbrana i kada se od njih traži da pristanu na ono što
12 Odbrana traži od njih.

13 Tim Odbrane. G. Thaci ja aktivno tvrdi da je ovo predmet
14 koji se vodi protiv OVK. oni znaju da to nije slučaj i
15 Tužilaštvo je to i reklo na ovom Sudu, međutim Odbrana Thaci i
16 dalje iznosi neistinu u pogledu prirode ovog predmeta, kako bi
17 izvršila još veći pritisak na svedoke.

18 Da budemo jasni, predloženi protokol nema za cilj da se
19 zaštitimo od lošeg postupanja Odbrane. Protokol ima za cilj da
20 se osigura makar određeni stepen zaštite za sve strane, u
21 kontaktima sa svedocima kako bi se osigurao integritet dokaza
22 i osiguralo ekspeditivnost postupka. Ali, moramo biti svesni
23 koja je realnost.

24 A, realnost na Kosovu je npr. imamo jedan izveštaj koji
25 je objavljen, u kome se kaže da je više bivših pripadnika

1 obaveštajnih službi Kosova sada u službi tima Odbrane g.
2 Thacija i tu se navodi i jedan čovek, protiv koga se vodi
3 postupak na Kosovu zbog zloupotrebe položaja i on je pokušavao
4 da dobije poverljive informacije od Službe kancelarije
5 predsednika Kosova i pokušao da organizuje lažne iskaze bivših
6 službenika KIA-e. Naravno, mi ne znamo koja je tačno pozadina
7 svih ovih događaja, ali Tužilaštvo ne zna ko direktno ili
8 indirektno radi za tim g. Thacija.

9 Mi znamo da se kodeks ponašanja primenjuje na celokupan
10 tim Odbrane uopšteno, ali taj kodeks nije od pomoći, kada se
11 radi o pojedincima, koje istražitelji Odbrane angažuju i mi
12 znamo da ovaj sud sebi ne može da dopusti da ignoriše
13 prošlost i da mora da ima na umu konkretne informacije koje se
14 odnose na ovaj konkretan predmet.

15 Hvala, Časni Sude.

16 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

17 Pre nego što dam Odbrani, imam jedno pitanje za g. Lawsa.
18 Jedno dodatno pitanje, da li imate stav u pogledu nove verzije
19 predloga Tužilaštva u kojoj bi Tužilaštvo imalo manje bitnu
20 ulogu odn. više ograničenu ulogu u odnosu na prvobitnu verziju
21 predloga.

22 G. LAWS: [Prevod] [GĐA LAWSON orig.trnsc] Ja sam misio da
23 sam to već rekla ranije danas, ali ako nisam, ja ću ponoviti,
24 reći ću da se ne protivim tome da Tužilaštvo ima više
25 ograničenu ulogu i da ono ima ulogu samo u izuzetnim

1 oklonostima.

2 Biću vrlo kratak. Protokol sa MKS-a ima taj opšti
3 pristup. Primenjuju se pravila na sve svedoke i razlog za to
4 je da kao što je Tužilaštvo reklo postoji više različitih
5 faktora zbog kojih taj protokol je prilagođen za rukovođenje
6 sa većim brojem svedoka ili manjim brojem svedoka. Npr.
7 činjenica da sve to mora da bude snimljeno kamerom.

8 To je razuman pristup kada imamo čitav niz kategorija
9 svedoka. Šta ćemo imati ukoliko ne postupimo na takav način
10 kao što predlaže g. Ellis je da imamo 150 zahteva koji će se
11 podnositi kako bi se opravdao zahtev za svaki razgovor sa
12 svedokom Tužilaštva i to će onda biti priča bez kraja. Dakle,
13 ako imamo 150 zahteva, pa zatim 150 odgovora, pa replika, pa
14 odluka, pa žalbi, onda ćemo doći u fazu da će dokazi morati da
15 se predočavaju kako bi se potvrdio svaki od tih zahteva.

16 I to je put koji će nas dovesti u poteškoće, neću ništa
17 više reći od toga. Mi u ime žrtava koje učestvuju u postupku
18 smo zainteresovani i za svedoke pored onih koje direktno
19 zastupamo. Ja sam govorio samo o konkretnoj tački dnevnog reda
20 koje je navedena, ali mi želimo da pokrenemo pitanje
21 održivosti ovog postupka, zato što žrtve koje učestvuju u
22 postupku, žele da imaju -- imaju u interesu [sic] u pogledu
23 celokupnog ovog postupka i mi smatramo da ono što se sada
24 iznosi je prelog koji će nas sve dovesti u to da imamo
25 neodrživo suđenje.

1 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Kehoe.

2 G. KEHOE: [Prevod] Samo da se osvrnem na poslednji
3 komentar g. ako mi dopustite i onda bi g. Mišetić još nešto
4 rekao, ako je potrebno.

5 Mislím da vidíte šta Tužilaštvo pokušava da uradi, a to
6 je da pokušava da -- Tužilac pokušava da pokaže da postoji
7 klima zastrašivanja, a nema dokaz za to. Isto su uradili i sa
8 policijom Kosova kada smo podneli zahtev u vezi sa pritvorom.

9 Oni iznose čitav niz gluposti, tako bih rekao, a sada to
10 rade i u ovom slučaju. Oni traže od suda da im date ono što
11 oni žele, zato što kažu "postoji klima zastrašivanja". A, ko
12 je zastrašivan? Imaju 326 svedoka. Imaju 157 zaštićenih
13 svedoka. Ko je od tih 157 zaštićenih svedoka bio zastrašivan i
14 šta je sa ostalima čija su imena navedena na spisku. G.
15 McCloskey razgovarao sa njima. Da li je vršen pritisak na
16 njih? Da li postoji bilo kakav dokaz o tome?

17 Ali, oni očekuju da vi pristanete na tu glupost i samo
18 vam kažu "Ah, reći ću vam o tim užasnim stvarima i morate nam
19 dati ono što tražimo, a mi moramo da budemo prisutni na svakom
20 razgovoru." Čak i dakle oni kažu "mi moramo da budemo prisutni
21 prilikom svakog razgovora koji će voditi Odbrana i onda svedok
22 ne može da se odrekne te mogućnosti."

23 Ne mogu oni samo tvrde da postoji klima zastrašivanja u
24 vezi sa nekim međunarodnim veštakom koji iz nekog razloga nije
25 mogao da bude angažovan od strane Tužilaštva, da li je njemu

1 prećeno, da li je on na neki način dobio uputstvo da nešto ne
2 treba da radi ili da bi mu, da bi se njemu ili njegovom
3 bližnjem nešto loše desilo. Naravno da se tako nešto nije
4 desilo.

5 Problem, Sudija, je u sledećem. Ono što oni kažu je klima
6 zastrašivanja koja ide njima u prilog, a koje je na štetu mog
7 klijenta i drugih optuženih koji imaju pravo da razgovaraju sa
8 tim svedocima i to tako da nije prisutno Tužilaštvo tokom tih
9 razgovora koje će, verujte mi uneti i vršiti pritisak na te
10 svedoke.

11 Navedimo primer osobe koja je pozvana da se sa njom obavi
12 razgovor u svojstvu osumnjičenog. Da li je na njih Tužilaštvo
13 vršilo pritisak? Naravno da jeste, jer oni nisu želeli, ti
14 osumnjičeni nisu želeli da budu optuženi. Nisu želeli da budu
15 optuženi. Da li je i Odbrana sudelovala u tim razgovorima, ili
16 da li je tražila da prisustvuje tim razgovorima, naravno da
17 nije. Da li smo bili pozvani da razgovaramo sa tim svedocima?
18 Ne.

19 Dakle, Tužilaštvo kaže da ti svedoci nisu imali izbora.
20 Ja sam pročitao transkript od juče gde je svedok, a mogu vam
21 reći ko je taj svedok na zatvorenoj sednici ako je to
22 potrebno, gde je svedok odbio da svedoči i pozvao se na svoje
23 pravo da odbije.

24 Zašto on nije bio zastrašen? Zašto na njega nije toliko
25 uticala ta atmosfera zastrašivanja da je razgovarao sa

1 Tužilaštvom. On se pozvao na svoje pravo da se ne okrivljuje.
2 On je doveden na razgovor o statusu osumnjičenog.

3 Da li je on imao nekakvog realnog izbora -- Tužilaštvo bi
4 trebalo da prođe kroz svoje stotine svedoka, ne samo one koji
5 su naveli na spiskove nego i one za koje nas nisu obavestili i
6 da vide koliko je bilo onih koji su odbili da svedoče, odbili
7 da daju izjavu zbog stvari koje nemaju nikakve veze sa
8 predsednikom Thacijem i sa optuženima.

9 Oni pokušavaju da uliju strah u ovaj sud, strah koji se
10 ne zasniva ni na čemu. Ova optužnica se čeka još od novembra
11 2020., a Tužilaštvo nije izvelo ni jednog svedoka od stotina
12 svedoka koji je bio zastrašivan. Svakako se ne može osunjičiti
13 za tako nešto niko iz ove prostorije.

14 A bez obzira na to, oni su potegli argument straha i
15 rekli Sudu: "Morate, Sudijo da se angažujete oko ovoga," a to
16 rade na štetu optuženih. Šta su -- ni jedan drugi sud nije
17 imao protokol koji je ni izbliza sličan ovome gde se vodi
18 razgovor u prisustvu predstavnika Tužilaštva. Snima se, a onda
19 oni dobiju priliku da to koriste prilikom izvođenja svojih
20 dokaza.

21 Kako bi to moglo da ne bude kršenje Pravila 104(5) to je
22 teško shvatiti. Možemo da razgovaramo o drugim protokoloma
23 pred MKS-om, MKSJ-om, Sudom za Ruandu itd., ali naša smernica
24 kojom treba da se rukovodimo su pravila SVK-a i Pravilo 104(5)
25 je Pravilo koga moramo da se pridržavamo.

1 Dakle, kada se uzme u obzir sve ono što Tužilaštvo želi
2 kao što sam rekao na početnu, oni hoće kontrolu. Hoće da oni
3 kontrolišu način na koji Odbrana sprovodi svoje istrage, hoće
4 da kontrolišu ko šta kaže svedocima, ko ih šta pita, hoće da
5 znaju šta su oslobađajuće informacije koje dolaze od tih
6 svedoka, koja Odbrana ima pravo da razvije u svoju
7 argumentaciju, dakle oni žele sve to, a treba da vodimo računa
8 o tome da oni imaju 157 zaštićenih svedoka i 103 anonimna
9 svedoka i na taj način žele da preotmu ceo postupak od vas.

10 Ako sada ostavimo po strani šta su oni izneli kao predlog
11 da pogledamo kako to izgleda sa praktične strane. Imaju 326
12 svedoka. Upravo sam čuo od g. Ellisa da je on čuo da se
13 pominje cifra od 265, ali ja vam mogu reći, Sudijo da
14 razgovori sa tim licima preostali svedocima bi bio više od
15 100, ne znam tačno koliko će biti između 100 i 200. To vam još
16 ne mogu reći, ali preko 100 svedoka.

17 Dakle, više od 100 svedoka koje treba koordinisati,
18 dovesti ovde po njihovom režimu, da Tužilaštvo bude prisutno
19 da se to sve u nekom razumnom rasporedu organizuje. Ovo
20 suđenje neće početi ni 2022., ni 2023., ni 2024., dakle, u
21 čistom smislu poduhvata, ono što Tužilaštvo traži u svom
22 predlogu je neizvodivo, a Tužilaštvo to očigledno nije uzelo
23 uopšte u obzir kada prelaže da Sud usvoji ovakav protokol.

24 Kao što su moje kolege pomenule, ako je neki konkretni
25 svedok nekakvo osetljivi pojedinac ima emotivnih i mentalnih

1 problema, niko ovde nije zainteresovan u to da nekoga, nekome
2 nanese zlo ili neku štetu ili patnju. Svako treba da zaštiti
3 svedoke, ali treba da postoji ravnoteža, ko su ti svedoci, ko
4 su oni, šta su njihovi konkretni problemi, pa onda možda
5 možemo da nekako poradimo na tome, ali to ne znamo. Imamo samo
6 široku definiciju. Svi svedoci uključujući penzionisane
7 diplomate --

8 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Molim vas g. Kehoe, privedtite
9 kraju, to ste nam rekli već više puta danas.

10 G. KEHOE: [Prevod] Da, svakako. Pitanje vremena je
11 značajno. G. Mišetić će ukratko prokomentarisati, onda ćemo
12 završiti.

13 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

14 G. Mišetiću, samo kratko. Imate 1 minut na raspolaganju.

15 G. MIŠETIĆ: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
16 Potrudiću se maksimalno.

17 Samo kratko da odgovorim na Tužilaštvo. Niste čuli
18 odgovor na našu tvrdnju da su oni 13 meseci dozvolili svim
19 timovima Odbrane da kontaktiraju i njihove svedoke, a da se
20 nije tražio nikakav protokol, pa se postavlja pitanje, ako su
21 branioci takva pretnja, zašto onda 13 meseci nisu pokrenuli to
22 pitanje?

23 Mi smo to rekli i u pismenim izjašnjenjima i danas. Oni
24 ne odgovaraju, jer mislim da su činjenice takve, kakve su.

25 Mi smo danas rekli da smo mi kvalifikovani branioci. Niko

1 od nas nema istorijat uticaja na svedoke, zloupotrebe dokaza
2 ili bilo čega sličnog i ni jedan svedok se nije do sada nije
3 šalio na kontakte sa Odbranom.

4 Dakle, to je ono što znamo kao činjenice, a sada bih prvi
5 put rekao, da se neprikladno iznosi navod direktno da je
6 Thacijeva Odbrana takva da vrši pritisak na svedoke i tvrdi se
7 da će to nastaviti da radimo. Možete li da pročitate naše
8 izjašnjenje? Mi nismo izneli takve tvrdnje, naprotiv, sve
9 vreme koegzistentno govorimo suprotno od toga.

10 Iznenaden sam da Tužilaštvo nije upoznato sa kodeksom
11 profesionalnog vladanja, jer je on rekao da se to odnosi samo
12 na branioca, a ja ću se uputiti na Član 34. Kodeksa
13 profesionalnog vladanja, koji podrazumeva razne vrste
14 odgovornosti za glavnog branioca i kobranioca za sve one koji
15 su pod njihovom kontrolom.

16 Ja sam šokiran time da čujem da oni ovde kažu kao neki
17 tabloid na Kosovu da određeno lice radi za Thacijevu odbranu.
18 To se prvi put sad pominje meni u pismenim izjašnjenjima i
19 onda kažu Tužilaštvo naravno ne zna da li je išta od toga
20 istina, već prepuštamo vama da odlučite, ali to bi trebalo
21 uzeti u obzir kada se govori o kredibilitnosti branilaca, a onda
22 da na kraju kažu "pa nemamo mogućnosti da proverimo da li je
23 to istina." Mi vam tvdim da nije istina.

24 Ja sam iskreno šokiran time kako su ta izjašnjenja spala
25 na takav nivo.

1 I najzad, poslednja i suštinska stvar je opet pozadina
2 [sic] Evropsku konvenciju. Mi ne dovodimo u pitanje druge
3 pravosudne sisteme u drugim evropskim zemljama. Naša poenta je
4 da u jednom sistemu kao što je ovaj, koji je kontradiktorni
5 sistem, gde se Odbrani nije dopustilo da učestvuje u istražnoj
6 fazi, a u drugim sistemima bi to bilo dopušteno, posebno u
7 Kosovu po Zakonu o krivičnom postupku, mi bismo mogli da
8 učestvujemo u istražnoj fazi.

9 Ovde smo isključeni iz toga, jer sada smo u drugačijem
10 sistemu. U ovom sistemu, mi se oslanjamo na Evropsku
11 konvenciju i na osnovu toga možemo da kažemo pa i mi treba da
12 imamo pravo da sprovedemo istragu pošto to nismo mogli u
13 istražnoj fazi postupka, sada bi trebali da imamo mogućnost da
14 sprovedemo istragu, a da ne moramo potencijalno da žrtvujemo
15 pravo na to da ne dođe do samookrivljanja i oslanjamo se na
16 relevantne odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima. U
17 predmetu Sanders protiv Ujedinjenog Kraljevstva:

18 "Pravo da se ne okrivljuje, pretpostavlja da optuženi ne
19 dolazi odn. Tužilaštvo ne dolazi do dokaza pod nekom prinudom
20 i sve se zasniva na pretpostavci nevinosti. Mi ćemo se
21 oslanjati na to, ako treba i na druge predmete, ako želite
22 dodatna izjašnjenja u vezi sa tim argumentom."

23 U vezi s tim da li se implicira i OVK kao takva ili ne,
24 to prepuštamo vama, ali vas upućujemo na paragraf 35 optužnice
25 i da u vezi s tim zaključite jesu li naša izjašnjenja razumna

1 ili ne.

2 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala.

3 G. Emmerson, izvolite.

4 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

5 Ja ću prvo o ovom prvom.

6 Siguran sam da ćete, da ste i vi svesni, a i ja kao neko
7 ko je branilac koji je tokom godina više nego verovatno bilo
8 ko drugi učestvovao u predmetima pred Evropskim sudom za
9 ljudska prava. Oni sude u svakom predmetu pojedinačno, ne
10 donose kategoričke sudove o tome šta jeste ili nije fer.
11 Dakle, to može biti kontradiktorni [sic] proces ili
12 Kontinentalni, ali ta procedura se primenjuje drugačije u
13 svakom pojedinačnom predmetu.

14 Tako da možete da imate situaciju da je dolazilo u
15 izvesnoj meri do kršenja prava Odbrane, ali postoji trud da to
16 bude što je manje moguće i postoje druge stvari koje to
17 ublažavaju, a ovde bi nešto što bi moglo da počne kao nefer
18 proces, moglo da postane fer, ako se time rukovodi kako treba.
19 Drugim rečima, postoji velika razlika između preteranog
20 mešanja u prava Odbrane i nečega što je proporcionalno i
21 prihvatljivo.

22 Nas zabrinjava da li je moguće uopšte sprovesti ovaj
23 postupak ukoliko se ovaj protokol usvoji ovako kako je
24 predložen, jer smatramo da je nemoguće da suđenje bude spremno
25 u bilo kom trenutku ukoliko nam bude nametnuta ta dodatna

1 obaveza, a u praktičnom smislu, to direktno ima uticaja na
2 naše klijente, jer dok pripremna faza bude trajala, oni će
3 biti u pritvoru i moramo pretpostaviti da će u pritvoru i
4 ostati.

5 Tako da je to sve procedura koja ukoliko je u preteranoj
6 meri primenjena kao što Tužilaštvo traži, imaće direktnu
7 posledicu da će produžiti njihov pritvor pre početka suđenja
8 za najmanje godinu dana, a postoji pretpostavka da su oni
9 nevini.

10 Dakle, to je dobar početak da se potraži odgovor koji će
11 biti proporcionalan. Ja sam saslušao sve strane i predložio
12 bih vam nešto. Čini vam se možda ima i nekoga na strani
13 Odbrane ko se s tim ne bi složio, ali, ako imate svedoka koji
14 je zaštićen na osnovu našeg naloga i te zaštitne mere su još
15 uvek na snazi, onda mi se čini, ne bih hteo da budem
16 kategoričan, ali tako se to meni čini, da ti pojedinci treba
17 da budu obuhvaćeni tim protokolom, a da to ne utiče na prava
18 optuženih, a prava optuženih su već u određenoj meri
19 ograničena kada je reč o tim svedocima i mora se
20 pretpostaviti, ne znam je li to istina ili ne, možda
21 Tužilaštvo može da nam potvrdi da su ti svedoci kada su ih
22 pitali rekli da žele tu vrstu zaštitnih mera. Drugim rečima,
23 nije samo Tužilaštvo odlučilo umesto njih, već su to tražili
24 ukoliko se svedok barem složio ako nije tako, onda imamo
25 stvarno ozbiljan problem.

1 Ali, pretpostavljajući da to jeste tako, onda kako mi se
2 čini, bi bilo vrlo teško obaviti razgovor sa tim svedocima
3 dokle god im se primenjuju te zaštitne mere, a da zaštitne
4 mere ne prekrše, jer ne bismo mogli ni da znamo koja pitanja
5 uopšte možemo da postavimo, a koja ne i onda bi na kraju
6 Tužilaštvo to procenilo kao sudija što naravno je bilo u redu.

7 Tako da mi se čini da bi zaštita o tim okolnostima mogla
8 da se primenjuje, a da to ne utiče na pravo optuženih.

9 Druga kategorija su svedoci žrtve koji nisu predmet
10 zaštitnih mera. To su ljudi koji nisu tražili zaštitu
11 identiteta, a meni se čini da bismo tom kategorijom mogli da
12 se bavimo tako što bismo obavestili g. Lawsa, jer ih on sve
13 zastupa i da se garantuje da svi ti razgovori budu pokriveni
14 kodeksom vladanja branilaca, a i licu s kojim se obavlja
15 razgovor, treba objasniti da oni imaju pravo da o svojoj
16 situaciji se obrate g. Lawsu i da on može da nešto iznese sudu
17 ukoliko smatra da je to potrebno.

18 Dakle, lice koje nije do sada tražilo zaštitne mere i da
19 on zaključi da je to neophodno. Teško je bilo zaključiti zašto
20 je to neophodno, ako sam svedok nije tražio zaštitne mere, ali
21 suprotno od onoga što kaže g. Laws, ukoliko je morao da
22 sastavi 150 takvih zahteva ukoliko svedok nije tražio zaštitne
23 mere bilo bi dakle izuzetna situacija da se protokol
24 primenjuje jer bi moralo da bude tako da se nešto promenilo od
25 trenutka kada se prvi put sa njima razgovaralo o zaštitnim

1 merama.

2 Što se tiče svih drugih svedoka, nema opravdanja da se
3 primenjuje ovaj protokol. S druge strane, čini se prikladnim
4 da treba objasniti da ukoliko svedok ima prigovora, ili je
5 zabrinut, onda može da kontaktira Tužilaštvo. Ako je to
6 opravdano, Tužilaštvo će onda posle toga podneti odgovarajući
7 zahtev. Dakle, to bi bio proporcionalni pristup gde postoje
8 različiti stepeni. Suština prava optuženih je netaknuta, znači
9 kategorija nije previše široka što je samo po sebi apsurdno.

10 Mi znamo da postoji zabrinutost za svedoke, ali to se
11 onda ne primenjuje automatski, već omogućava da se primeni
12 ukoliko to traže G. Laws ili Tužilaštvo ukoliko su obavestili
13 svedoke da oni mogu da se konsultuju sa Tužilaštvom ili
14 Zastupnikom žrtava. G. Laws bi već znao da je neko kontaktirao
15 svedoka da razgovara sa njima pre nas.

16 I to bi onda sasvim jasno možda neki od tih svedoka ne bi
17 imali nikakvih prigovora na to da Odbrana sa njima obavi
18 razgovor. Možda oni to i žele. To je prosto pitanje toga da li
19 im se ta situacija prikaže na odgovarajući način.

20 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] G. Emmerson, isključili ste
21 mikrofon.

22 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]
23 Ne znam kako se to desilo.

24 Drugi argument će biti kratak. Ovo je sve uglavnom kratko
25 što ja imam. Sugestija da postoji atmosfera zastrašivanja na

1 Kosovu.

2 Ja neću uopšte osporavati da je bilo brojnih slučajeva na
3 Kosovu u kojima su neki svedoci bili zastrašivani ili nisu
4 hteli da svedoče iz jednog ili drugog razloga nisu svedočili
5 ili su povukli svoje izjave. Sve se to odnosi na neposredni
6 period posle rata. Apsurdno je tvrditi da vremenski period u
7 odnosu na konflikt nije relevantan.

8 Kosovo je otišlo dalje, sada vlada druga politička
9 stranka i situacija nije takva da je sve isto kao 2006. Dakle,
10 na terenu situacija nije viša ista.

11 Drugo, ima puno svedoka npr u suđenju Haradinaju, na šta
12 se poziva Tužilaštvo koji su pozvani da svedoče pa su
13 ispričali nešto drugo, a to je zbog toga što je bilo mnogo
14 svedoka koji su priznali da su dali lažnu priču kada su
15 tražili da im se prizna status izbeglice u nekoj drugoj
16 evropskoj državi i da su se toga držali sve do suđenja. Drugim
17 rečima, oni su slagali da bi dobili status kao izbeglice, a
18 onda nisu želeli da to poreknu ili nisu to da ponove na sudu.

19 A bilo je i ljudi koji su nevoljno dali iskaze, a
20 ispostavilo se da ih je neko instruirao odn. srpska
21 obaveštajna služba im je rekla šta treba da kažu. Njihov prvi
22 kontakt sa nekim pravosudnim organima, bile su obaveštajne
23 službe Srbije i oni su dali lažne iskaze. Bilo ih je više
24 takvih. Jedan od njih je čak i priznao u svom svedočenju da su
25 od njih tražili da dođe i da laže pred MKSJ-om o nekim vrlo

1 ozbiljnim stvarima.

2 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] G. Emmerson, molim vas da
3 završite, jer imamo samo još 10 minuta za sve timove Odbrane.

4 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] U
5 redu, ja ću ovim zaključiti.

6 Hoću samo reći da je to mnogo više iznijansirani stav od
7 onoga koji vam je iznelo Tužilaštvo, a dva svedoka koji se
8 pominju u žalbenoj presudi Haradinaju, ponovo su svedočili na
9 drugom suđenju i svima su na kraju izrečene oslobađajuće
10 presude, osim jednog koji je dobio malu kaznu, a to nije imalo
11 veze sa svedočenjem tih konkretnih svedoka.

12 Dakle, to je naš stav kada je reč o zastrašivanju
13 svedoka.

14 Samo bih nešto rekao i o kritici upućenoj braniocima g.
15 Thacija a i mene. Dakle, kritike u vezi sa Braniocem g.
16 Thacija, a i u vezi sa mnom lično se sastoji u tome da je ovo
17 predmet koji se vodi protiv OVK, a ne protiv četvorice
18 optuženih, kao da mi propagiramo tu tezu. Ja ću u vezi s tim
19 izjaviti samo sledeće.

20 Optužbe protiv g. Veselija onako kako ih je Tužilaštvo
21 iznelo u pretpretresnom postupku, u najvećoj meri se zasnivaju
22 na činjenici da je on bio u rukovodstvu OVK i da se bavio
23 obaveštajnim pitanjima. Ne postoje nikakvi drugi dokazi protiv
24 njega niti se tvrdi da je on učestvovao u nekom konkretnom
25 krivičnom delu. Jednostavno pokušavaju da kažu da zbog toga

1 kakvu je ulogu igrao, onda je svakako odgovoran za sve što je
2 uradio svako ko je u nekom trenutku nosio uniformu OVK na
3 Kosovu u to vreme

4 I to zapravo jeste napad na OVK koja se karakteriše kao
5 udruženi zločinački poduhvat --

6 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Molim vas, Časni Sude, da se
7 vratimo na dnevni red.

8 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Samo trenutak, g. Tužioče, daću
9 vam reč.

10 G. Emmerson, izvolite privesti kraju sledećih 20 sekundi.

11 G. EMMERSON: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

12 Da dovršim. Onda moja poslednja tačka.

13 Tužilaštvo izleda da se u izvesnoj meri povuklo i da se
14 više ne oslanja toliko na tvrdnje da bi branioci mogli da
15 izvrše krivično delo dok vode razgovore sa svedocima. Izgleda
16 da je svoje aluzije s tim u vezi donekle povukao.

17 Međutim, i sam taj argument po sebi je, Časni Sude bio
18 neprofesionalan, nezreo i podriva verodostojnost ne samo
19 Zastupnika Tužilaštva nego i Tužilaštva u celini. To su
20 klevetnički navodi, i neophodno je da za njih Tužilaštvo uputi
21 izvinjenje.

22 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Samo kratko, g. Tužioče, molim
23 vas. I u vezi sa onim što je već rečeno, jer treba da
24 privedemo kraju, a imamo još svega 9 minuta, a još dve Odbrane
25 treba da uzmu reč.

1 G. FERDINANDUSSE [Prevod] Da, Časni Sude.

2 Branilac je upravo pogrešno predstavio i predmet
3 Haradinaj i optužnicu i pretpretresni podnesak u ovom
4 predmetu. To nije profesionalno, to nije ispravno. On treba da
5 prestane u tako nešto da se upušta, svi su kadri da pročitaju
6 relevantne presude i svako je u stanju da pročita i optužnicu
7 i pretpretresni podnesak.

8 Dozvolite molim vas.

9 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Dajem reč g. Tullyju.

10 G. TULLY: [Prevod] Hvala, Časni Sude, samo kratko.

11 U vezi sa argumentima koji protivureče našem
12 izjašnjavaњу.

13 Ističemo da ukoliko su tačni podaci koji se iznose u
14 odgovoru, a to je da neki svedoci se suočavaju sa rizikom,
15 onda treba da se primene kriterijumi iz Pravila 80 kao što smo
16 mi već to izneli i treba doneti odluku od slučaja do slučaja,
17 jer je to najmanje restriktivni pristup.

18 Hvala.

19 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Tullyju.

20 G. Baiesu.

21 G. BAIESU: [Prevod] Uz vaše dopuštenje, branilac Ellis će
22 se izjasniti odn. on će izneti našu repliku.

23 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Izvolite, g. Ellis.

24 G. ELLIS: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

25 Hvala, Časni Sude. vidim da za sada izgleda video veza

1 funkcioniše, no svejedno biću vrlo kratak.

2 Želim da ukažem samo na dve stavke, Časni Sude, prvo bi
3 bilo sledeće. Mi smo upitali kakvo se obrazloženje navodi,
4 kako bi se protokol nametnuo međunarodnim svedocima. Odgovor
5 koji sam ja čuo od Tužilaštva, jeste da pogledamo u podnesak
6 br. 5 dodatak br. 1, stavovi 5, 6 i 7. E, pa ja sam pogledao
7 taj podnesak i u stavovima 5 i 6 stoji navodi opšte prirode,
8 kakvi smo već i čuli danas u sudnici. Što se tiče stava 7, to
9 se odnosi na jednog konkretnog međunarodnog svedoka, koji
10 izgleda da nije baš zauzimao najviši položaj u odnosu na više
11 vojne oficire i diplomate na koje se Odbrana osvrnula u svom
12 izjašnjanju. Dakle, očigledno taj podnesak koji su oni
13 citirali nije dobar izvor dokaza kojima bi mogli da potkrepi
14 usvajanje protokola i njegovu primenu na sve međunarodne
15 svedoke u ovom predmetu.

16 Dalje, da se vratim na argumentaciju koju je izneo g.
17 Laws. Naravno, ja ne tražim da se uloži 150 različitih zahteva
18 za zaštitne mere. To nije ni način na koji su se zaštitne mere
19 izricale u ovom predmetu. Imamo nekih stotinak svedoka na koje
20 se još uvek primenjuje mera odloženog obelodanjivanja, ali u
21 te svrhe nije uloženo 100 različitih zahteva.

22 Ako pratite šta hoću da kažem, Časni Sude, ovo jeste
23 pitanje koje se odnosi pre svega na zaštitne mere. Tužilaštvo
24 i Zaštitnik žrtava treba da imaju jedan određeni rok u kojem
25 mogu da podnesu jedan opšti zahtev koji će se odnositi na one

1 svedoke kojima je potrebna zaštita protokola.

2 I, slažem se sa uravnoteženim predlogom koji je izneo g.
3 Emmerson, ali smatram da opšti pristup nije primenljiv.

4 SUDIJA GUILLOU: [Prevod] Hvala, g. Ellis.

5 Završavamo današnje zasedanje. Zahvaljujem se stranama i
6 učesnicima u postupku, podsećam sve da će sledeća Statusna
7 konferencija održati u četvrtak 24. marta u 14:30h.

8 Zahvaljujem se prevodiocima kao i obično, stenografu,
9 bezbednosnom osoblju, i našim tehničarima. Sednica je
10 završena.

11 --- Sednica se završava u 17:55 časova

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25